

„Az országos felügyelő továbbra is a közös gondolkodást szorgalmazza. A mindennapi kérdések mellett a jövőbe tekintésre, a külső okok keresése helyett felelősségvállalásra biztat mindenkit, hogy egyházunk ne csak őseink, hanem gyermekeink egyháza is legyen.”

Stratégiaalkotó stratégia ► 4. oldal

„A világetika alapkövetelménye ilyen egyszerűen hangzik: »Minden emberrel emberségesen kell bánni!«”

Weltethos nagyzenekarra és kórusra ► 6. oldal

„Az egyház megmutathatja, hogy nemcsak az eseteket és a kisdedeket vagy éppen a teológusokat, hanem az ország legtehetségesebb diákjait is magához engedi, és tud velük mit kezdeni.”

Evangelikus szakkollégiumok, hol vagytok? ► 9. oldal

Szent egység ► 2. oldal

Biblikus konferencia Nairobiban ► 5. oldal

Az elszalasztott misszió ► 7. oldal

„Kösz, KÖSZI!” ► 8. oldal

Szepesi találkozó Lőcsén ► 10. oldal

Melléklet: ÜTÍTÁRS – magyar evangéliumi lap

ORSZÁGOS EVANGÉLIZÁCIÓ A DEÁK TÉREN

A SZERZŐ FELVÉTELE

Boldogok az evangélikusok?

► Kik a boldogok? Erre a kérdésre keresték a választ október 8-án, szombaton a budapesti Deák téri templomban az ország minden tájáról összegyűlt evangélikusok. Az idei országos evangélizáció rekordot döntő látogatottsága jelzi: nagyon aktuális témát sikerült találniuk a szervezőknek.

A nyitó igehirdetést Zsarnai Krisztián nyíregyházi lelkész tartotta. A vele érkezett fiatalok nemcsak a zenei ráhangolásról gondoskodtak, hanem az ebédszünetben a templom lépcsőjén állva tettek biznyságot énekel az arra járóknak.

A fiatal lelképásztor hangsúlyozta: nagy a különbség boldogság és boldogulás között. Jézus tanításában azért áll a boldogság az első helyen – mondta –, mert tudja, hogy minden ember elsősorban boldog szeretne lenni. Zsarnai Krisztián szerint két feltétele van a boldog életnek. Az első: elengedni mindent, amitől boldogságot várok, és elfogadni azt, amit az Úr kínál. A második: sírni a bűneim fölött, össze-

A prédikációt dr. Molnár Róbertnek, Kübekháza polgármesterének biznyságtétele követte. A polgármester beszélt Istenhez való odata-lálásáról, illetve arról, hogyan formálódott az élete megtérése után. Az Istenről mint agyagművesről szóló bibliai példát felelevenítve kiemel-

te: engednünk kell Istennek, hogy kezébe vegyen, alakítson, kiégessen bennünket. „Idelent van a műhely, odafönt a kiállítóterem” – fogalmazott.

nek megfelelően választhatott programot a kínálatból.

Lehetett találkozni a délelőtti igehirdetővel, illetve a biznyságtévővel, az amerikai Tex Reardon pedig Billy Grahammal közös munkája során szerzett élményeiről tartott előadást.

A Reményik Sulisínház Gaudiopolis című, Sztéhlo Gáborról szóló előadását hozta el Szombathelyről.

Az Evangélikus Vakmisszióról tartott ismertetőt Hack János és Bánki-Horváth György.

Boldogok közössége-e az egyház? címmel Szemerei János püspök vezetett beszélgetést.

A zene iránt érdeklődők Joób Emese tolmácsolásában keresztyén népdalokat, illetve Kónya Sándor vers-énekestől, Banka Gabriella színművészől és Domány Zoltán előadóművészől délvidéki imádságokat hallgathattak meg.

Az ebédszünetben a gyülekezet vendégszeretét élvezhette a találkozó mintegy másfél ezer résztvevője, majd Sasvári Sándor Prima-díjas színművész adott rövid ízelítőt repertoárjából (képünkön).

A záró úrvacsorás istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A boldogság fogalmát úgy definiálta: az a lélek békéjének állapota, amelyet Isten teremt, a szeretet erejével. „Isten nem erőszakolja ránk az ő békéjét. Fölajánlja. Ő maga hoz áldozatot, hogy megértsük szeretetét. Az úrvacsorai jegyekben ennek a szeretetnek az ízeit érezhetjük” – mondta a püspök.

Boldogok az evangélikusok? Annak kellene lenniük, hiszen az örömhírt a nevükben is hordozzák. Talán az országos evangélizáció hozzájárult ahhoz, hogy valamit megérezzünk ebből a boldogságból, és tovább tudjuk adni. Mert, ahogyan egy budavári résztvevő fogalmazott, „a boldogságot nem lehet birtokolni. Ha nem adom tovább, elvesz számomra.”

■ ADÁMI MÁRIA

A lelkész mosolya

■ HULEJ ENIKŐ

A múlt század negyvenes éveiben sok borzalmat éltek át az emberek. Rengeteg gyermek vesztette el a családját, és élelem, biztonság, szeretet helyett félelmet, erőszakot, bizonytalanságot kapott. Sztéhlo Gábor, a „gyermekmentő” evangélikus lelkész áldott munkát végzett közöttük. Az „öröm városa”, Gaudiopolis csupán öt évig működhetett, de annak a több száz fiatalnak, aki ott talált menedéket, egész életére meghatározó volt...

Az országos evangélizáció egyik programjaként a szombathelyi Reményik Sulisínház előadásában láthattam a Gaudiopolis – Emlékműsor Sztéhlo Gábor tiszteletére című előadást. Csodálatos volt. Szíven ütött az, amit a gyerekek átéltek, és az, hogy közben miként formálta őket a megtapasztalt szeretet.

Az a jelenet különösen is belém égett, amikor a fiatalok már kezdtek magukra találni, lelkesen szervezték

mozogtak, játszottak, az anyukák vidáman beszélgettek, és én egyszer csak a szőnyeg szélére szorultam. Ahogy néztem őket, a szívemet hála és öröm járta át. Sokat imádkoztunk értük tavaly a lelkész társammal, annyi ötletünk volt és annyi kudarcunk, hogy most még inkább tudom értékelni a jelenlétüket... Aztán eszembe jutottak az ifisek, akikkel alig két napja hasonló élményben volt részem. Aznap heten jöttek, és roppant lelkesek voltak – hozzászóltak az igéhez, benne voltak az éneklésben, és vidáman játszottak, beszélgettek. Egyszer félrehúzódtam, és csak úgy gyönyörködtem bennük. Jó volt nézni őket; látni, hogy itt vannak, hogy ilyenek, s hogy Isten ránk bízta őket. Istennem, mennyire szeretem őket!

Micsoda ajándék, hogy mi, lelkészek szerethetjük a ránk bízottakat, örülhetünk nekik, és munkálkodhatunk azon erőnkhez, tehetségünkhöz, lehetőségeinkhez mérten, hogy rátaláljanak a teljes életre az Úr közelében, a gyülekezet közösségében!

FOTÓ: DR. KÁROLY-ÁGOSTON MÁRTA

az ifjúsági államot, ötleteltek, vitatkoztak, sugározták az életet. S közben a lelkész a színpadon kívülről figyelte őket – és mosolygott. Benne volt ebben a mosolyban az, hogy örül nekik, szereti őket, és hálás értük. A gyerekek ezt nem vették észre, de ahhoz, hogy egy élehetetlen világban mégis teljes életet élhettek, a háttérben mosolygó lelkésznek igen sok köze volt.

Ez a mosoly hirtelen a gyülekezetbe repítette gondolataimat, és eszembe juttatta azt a hat csöppséget, akik ott voltak a szerdai babamama körön. A picik gügyögtek,

Ma más világot élünk, de bizonyos szempontból ez is élehetetlen, és sok a sérült ember, a szétesett család, az útját nehezen találó fiatal. Ma is szükségük van a szeretetre és a mentő szándékra, és bár nem vagyunk Sztéhlo Gáborok, de lehetünk eszközök Isten kezében.

Annak a mosolynak ott a szombathelyi srác arcán számomra ilyen üzenete (is) volt.

A szerző evangélikus lelkész, a Kecskeméti Evangélikus Egyházközség másodlelkésze

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Boldogok közössége-e az egyház? címmel Szemerei János püspök vezetett beszélgetést

törni Isten előtt. Jézus ma is kész boldogságot adni nekünk – készek vagyunk-e átvenni? – tette fel a kérdést.

A boldogság kérdéskörét ezek után több szempontból körüljárhatták a résztvevők, ki-kik érdeklődésé-

Oratio œcumenica

Hálát adunk neked, jó Istenünk, mennyei édesatyánk, aki mindent teremtetél, és tenyereden hordod a világot. Dicsőítünk téged, mert gondod van minden emberre, és a magunk porszemnyi életét is a te gondviselésed őrzi. Áldunk téged azért, hogy megadod mindennapi kenyerünket és mindazt, ami erre az életre és az örökkévalóságra szükséges.

Köszönjük neked, Jézusunk, hogy megváltottál minket, és kereszthaloddal eltörölted minden bűnünket. Ma is bátorítottál minket igédde l a benned való hitre, és meghívtál tanítványaid közösségébe. Tiéd az egyház, tiéd a gyülekezet. Őrizz meg az ítélkeztől! Ne engedd felednünk, hogy az anyaszentegyházban, az „egy testben” egymásnak tagjai vagyunk. Segíts, hogy embertársaink iránt személyválogatás nélküli szeretetet tanúsítsunk.

Jöjj, Szentlélek Isten, és őrizd meg bennünk az ígét, amelyet ma hallottunk! Titkos erőddel munkálkodjál, hogy az elvetett mag jó termést hozzon életünkben. Beszélj szívünkkel! Hirdesd bűneink bocsánatát, hogy újjászülüssünk! Nyisd meg lelkünkben az igaz bűnbánat forrását, és vezess megtérésre! Adj alázatot, hogy egymást magunknál különbnek tartsuk. Intsd az elbizakodottakat! Gyámolítsd a betegeket! Vigasztald a gyászolókat! Te, aki egyházat gyűjtesz, gyülekezetet plántálsz, tégy minket is valódi közösséggé, hogy neked éljünk itt a földön, és veled éljünk az örökkévalóságban!

Szentháromság egy igaz Isten! Tudjuk, hogy kéréseinket kegyelmesen meghallgatod, mert szereted végtelen. Azt parancsoltad híveidnek, hogy imádkozzanak, mert az imádság gyógyulást hozhat a világra. Könyörgünk hát sok sebből vérző világunkért: az éhezőkért, a nyomorgókért, a hitük vagy származásuk miatt üldözöttekért, a pénz és az élvezetek, az ital és a kábítószer rabjaiért, a bűnözőkért és az áldozatokért, a fegyveres konfliktusok elszenvedőieért és hitét veszített magyar népünkért. Te, aki mindent megtehetsz – feljebb, mint kérjük vagy elgondolhatjuk, a mibennünk munkálkodó erő szerint –, tégy jót mindnyájunkkal hűségédért és dicsőségédért! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Így tehát a szent keresztyén egyház oly nép, amely keresztyénekből áll, és amely szent, vagy ahogy szinte szokás nevezni: a szent keresztyénség, vagyis az összes keresztyénség. Az *Ótestamentom* szavai szerint: az Istennek népe.”

► **Luther Márton:**
A zsinatokról és az egyházzól
(*Márton Jenő fordítása*)

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP – 1KOR 12,12–27

Szent egység!

Betegség a gyülekezetekben. A Pál apostol által alakított korinthusi gyülekezetet súlyos betegség gyötörte: pártoskodás és viszálykodás. Az apostol hadakozik ellene, szinte könyörögve írja, hogy „*a mi Urunk Jézus Krisztus nevére kérek titeket, testvéreim*” (1,10), hogy egység legyen a gyülekezetben, igazodjatok egymáshoz, mert a széthúzás átok.

Az apostol még a „lelki kiskorúság” vádját is felhossa, hogy az általa tanított és szervezett népét az egységre, a közös alapra, a szent összetartozásra szólítsa fel. Annak érdekében, hogy meggyőzze őket erről, arra hivatkozik, hogy bárki bármit tett is a gyülekezetben, ne önmagára és tetteére nézzen, hanem egyedül és kizárólag az egységet biztosító Istenre, „*aki a növekedést adja*”. (3,7) Az egész harmadik fejezet erről a kényes és fájdalmas témáról szól, hogy az apostol kigyógyítsa gyülekezetét ebből a betegségből, amely mindent szétrág, megsemmisít, és ezzel súlyosan árt a „*keresztről szóló beszéd*” evangéliumi üzenetének.

Pál apostol igazi atyai szeretettel igyekszik gyógyítani szent gyülekezetét, amely e súlyos kórság áldozatává kezd válni. „*Szeretett gyermekeinek*” nevezi őket, de a tragikus viszálykodás miatt – kérdőjelesen bár – botlat is fenyegetőzik, ami azonban nem az apostol agresszivitását hivatott érzékeltetni, hanem ennek a betegségnek a halálos veszedelmét, amelyből feltétlenül ki kell gyógyulniuk azoknak, akik az Isten evangéliumának terjedését szorgalmaznák egyébként.

Egy egész sor figyelemre méltó gyakorlati tanács következik a levél-

ben, így jutunk el a 12. fejezethez: „az egy test és a sok tag” ábrázolásával szembesülünk ezen a vasárnapon. Életveszélyes betegség a viszálykodás.

A *gyógyulás.* Nagyon fontos két telt szükséges felismernünk és megszívlelnünk!

Krisztus teste, vagyis az egyház a Szentlélek Isten alkotása a legkülönbözőbb emberekből. „...*egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk*...” (12,13)

Félelmetes belegondolni abba, hogy ha ez így van, akkor minden vétünk a Krisztus teste, vagyis az egyház valósága elleni véték és véték a Szentlélek ellen. Talán itt is kereshetjük a választ arra a kérdésre, amelyet a Mt 12,32-ben olvasható kijelentés vet fel. Tudniillik hogy aki a Szentlélek ellen szól, mennyire súlyos bűnt követ el. Ne kerülje el figyelmünket ez a különleges megfogalmazás: „...*egy Lélekkel itattattunk meg*.” (12,13) Ennek a versnek a szent súlya nehezedjék gyarló és viszálykodni szerető emberi lelkünkre! Nem követünk-e el végzetes bűnt, amikor egyházunkban, gyülekezeinkben nem az egységet és az összetartozást szorgalmazzuk, hanem kis csoportocskákra szabdaljuk szét magunkat?

Didaktikusnak mondható példák után az apostol második teológiai tétele az, hogy a különböző tagokat (láb és kéz, fül és szem, szem és orr) „*márpedig az Isten rendezte el a testben*”, mégpedig szuverén módon „*mindegyiket, ahogyan akarta*”. (12,18) Isten a tagokat úgy rendezte el, hogy mindegyiknek a funkciója a test egészének egészséges működését biztosítsa, és ugyanígy rendezte el Krisztus

földi és látható testének a tagjait, a legfelső vezetőktől kezdve a templomot kitakarító személyzetig. „*Isten szerkesztette így a testet egybe*...” (12,24)

Gyógyító hatásának kell lennie, ha az egyház (Krisztus teste) ténye mögött a Szentlélek Isten áldott és teremtmő valóságát fedezzük fel, és alázattal elfogadjuk a helyünket az egyház életformájában.

Lehet, hogy vannak kísértő emberi álmaink a test tagjaként betöltött funkciókkal kapcsolatban. De itt merül fel az Isten Lelkével szembeni hívő és alázatos engedelmességünk kérdése. Lehet, hogy más szerettem volna lenni! De elfogadom-e a láb vagy a kéz, a fül, az orr vagy a szem szolgálatát?

Érdekes, nincs szó a szájról! Mert nem szövegelni kellene, hanem menni az elveszett után (láb), megfogni a dolog végét (kéz), meghallani a panaszt (fül), meglátni a tennivalót (szem) és érzékenynek lenni mindarra, ami veszélyt jelent a közösségre (szaglás). Nem szájalni kellene (különös tekintettel a pletykákra), hanem menni, megfogni, meghallani, meglátni, megérezni azt, ami Krisztus testét szolgálja általunk.

A gyógyulás folyamata aligha más, mint ráébredésünk arra, hogy Isten színe előtt hatalmas felelősséggel tartozunk egyházunkért a gyülekezeinkben. Mert egyébként a hitünk válik kérdésessé.

Pál apostol nekünk írta levelét. Legyen boldog az a gyülekezet, ahol a tagok alázatos hittel igyekeznek egyrészt felismerni azt a küldetésüket, amelyet Istentől kaptak, és azt „lelkesen” teljesítik is! Vajon hány ilyen boldognak mondható, áldott gyüle-

A VASÁRNAP IGÉJE

kezetünk van? Pál apostol nekünk is írta tehát a levelét. Különösen most, amikor megkezdődik – azokban a gyülekezeinkben, ahol kellő időben gondolkodnak – a jelölőbizottság munkája az új tisztségviselők és presbiterek megválasztására, mert lassan lejár a hatesztendő ciklus.

A helyes választás titkát azonban ne a népszavazás mechanikus (és ezért közömbös) többségi (világi) technikájában, a többségi véleményben lássuk, hanem gyakoroljuk Jézus apostolainak választási módszerét a választások előtt, alatt, után. Az Ap-Csel 1,23–24 szerint volt – Júdás helyére – két jelölt. Ezt olvassuk: „...és így imádkoztak: »Urunk, minden szív ismerője, te jelöld ki e kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál magadnak«...” Isten Lelkének joga, hogy még ezt a választást is felülbírálhatja. A választás Mátyásra esett, és ezek után Isten Pál apostolt küldte a népek apostolául.

Elfogadom-e a helyemet? Ez az utolsó kérdés. Láb, kéz, szem, fül, orr – elfogadom-e? Elfogadom-e azt, hogy egy Lélekkel itattattunk meg a keresztség szentsége által, és Isten akarta ezt így? Megyek Jézus után, megragadom a tennivalót, meglátom a másikat, hogy „kölcönösen gondoskodjunk egymásról”. Szimpatikus-e a másik? Nem a közönségesen megszokott értelemben, hanem az apostol igei tanítása szerint: ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved (*szümpaszkhó*) valamennyi. Ez a *szent szimpátia*, az együtt szenvedés. S egyik lehetünk az örömben is.

■ RIBÁR JÁNOS

Szentelés, avatás, iktatás, áldás

Mivel a *Liturgikus könyv* második kötete (LK 2) tartalmazza a jelentős eseményekhez kapcsolódó rendkívüli istentiszteleti formákat, a soron következő nagy rész a kazuális szolgálatok (esketés, temetés, bizonyos szempontból a kereszteleés) mellett a szentelések, avatások, áldások, iktatások fejezete.

Néhány elnevezés tisztázásra, egy-némely gyakorlat korrigálásra, bizonyos rendek pedig kiegészítésre szorulnak. Sokféle bizonytalanság, vita-téma és kérdés van ezen a területen. Testvéregyházaink *terminus technicusai* is bezavarnak, hiszen a környezet hatására – attól függően, hogy melyik felekezet van többségben a környezetünkben – átvesszünk bizonyos szóhasználatokat.

Luther nagy harcot indított a középkori egyház visszaélései ellen – a szentelések területén. Ördöginek nevezte azt, hogy mi mindent szentelt már meg a római egyház (az ördög zsákjából ezt-azt előhúzza). Ugyanakkor bizonyos pontokon nagyon komolyan vette az emberek szolgálatba indítását és a különböző eszközök szent használatba vételét.

Ma elterjedt az a nézet, hogy személyeket avatunk, tárgyakat szentelünk. Elgondolkodtató azonban az, hogy bár a Pröhle-agenda szóhaszná-lata szerint lelkészé úgy válik valaki, ha lelkésszé avatják, sokakban él a Raffay-agenda tudatos szóhaszná-lata: *lelkésszszentelés*. Részben annak nyomán, hogy Luther oly keményen szembeszállt a szenteléseknel megmutatókozó visszaélésekkel, részben azért, mert többen katolikus szóhasználatot vélnek felfedezni, tö-

rölték a *lelkésszszentelés* kifejezést, és kicserélték az *avatásra* (amelyet azonban általában használati tárgyakra, elkészült nagyobb beruházásra alkalmaz magyar nyelvünk). Érde-mes hát elgondolkodni azon, hogy nem csupán Raffay használja ezt a kifejezést, hanem református testvéreink is lelkészt szentelnek!

Egy kis csoport görcsös félelme miatt azonban nem tudjuk ezt a kifejezést újra használni (elgondol-kodtató, hogy az elmúlt nyáron ké-szült meghívók teljes következet-lenséggel hol az egyik, hol a másik kifejezést használták), ezért az eredeti latin kifejezés került a *Liturgikus könyv* második kötetébe: *ordináció*.

A másik érdekes kérdés, amely jól mutatja egyházunk – hangulatoktól függő – konszenzushiányát, a püspöki szolgálatba indítás elnevezése. Míg református testvéreink itt is a *püspök-szentelés* kifejezést használják, s a ré-gebbi evangélikus rendtartások is e-zzel a szóhasználattal élnek, jelenlegi z-lált helyzetünkben, feje tetejére állított gondolkodásunkban csupán püspök-iktatásról beszélünk. Oka az, hogy a püspökség nem külön rend (*ordo*), hanem a lelkészi szolgálat egyfajta „el-ágaztatása”, magasabb beosztása.

Jelen elnevezésünk azonban – túl azon, hogy a püspöknek a pásztorok pásztorának, a tiszta tanítás őrzőjének kellene lennie, és nem valamifé-le hivatalnoknak (amely szerepbe a zsinat beleszorította őket) – megfe-ledkezik arról a speciális mandátumról, amely egyedülálló az egyház-ban: csak a püspök szentelhet lel-késszé (ordinálhat). És ez nem csupán egy szertartás elvégzése, hanem az

odabocsátás felelőssége és a további gondozás szüntelen feladata. A kon-szenzus hiánya miatt megmaradt a – számomra lefokozó jellegűnek tűnő – *püspökiiktatás* kifejezés (bár ez „méltán” tükrözi az egyházi közélet-ben eluralkodott jogi szemléletet).

A már ordinált lelkészeket, az egyházi szolgálat más területeire be-lépő szakembereket (pedagógus, dia-kóniai szakember), illetve az egyhá-zi tisztségviselőket iktatjuk (hivata-lukba beiktatjuk). A templomot, an-nak felszereléseit (orgona, oltár, szó-szék, úrvacsorai edények stb.), az is-tentiszteleti szolgálatra is használt épületet, termet (például gyülekezeti házat) szenteljük, az egyház tulajdo-nában lévő más épületeket a bennük élő vagy munkálkodó személyek megáldásával használatba vesszük. Álljon hát itt egy summás „értelme-ző szótár” a LK 2-höz.

Szentelés • Szentelni annyit je-lent: Istennek odaszánni, Isten szol-gálatára elkülöníteni. Azokat a sze-mélyeket, akik az egyházban Isten nyilvános szolgálatára odaszentelik az életüket, az egyház évszázadok óta felszenteli. Azokat az épületeket, tárgyakat, amelyeket *kizárólag* az Isten szolgálatában használunk, fel-szenteljük. Természetesen a szente-lési rítus nem más, mint Szentlélekért való könyörgés, hogy Isten maga te-gye pecsétjét az odaszánt emberre vagy elkülönített eszközre. Isten ígé-je és az imádság szentel meg.

Ordináció • Olyan szent cselek-mény, amelyben a külső és belső el-hívás nyomán, megfelelő előkészület után az ember odaszánja magát Is-ten szolgálatára, és ezt Isten népe Ura

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

előtt állva elfogadja. Az egyház már szolgálatban lévő vezetője (püspöke) kézrátétellel adja tovább a Szentlélek ajándékát. Ezzel a felszentelt lelkész a lelkészi rendbe (*ordo*) lép, ezért hívjuk az eseményt ordinációnak.

Püspök szolgálatba állítása • A gyülekezetek választásában hangzó elhívást az egyház imádság és áldás keretében teszi hivatalossá. A jogi ak-tus (hivatalba iktatás) azonban csak a formális rész, a lényeg a nagyobb fe-lelősségű szolgálatba állítás, amely-ben elhangzik: „Áldjon meg az Úr, hogy áldás légy sokak üdvösségére.”

Iktatás • A megválasztott lelkész vagy más egyházi tisztségviselő be-iktatása elsősorban jogi aktus, amely-ben azért a gyülekezet kinyilvánítja, hogy nem egyszerű hivatalról, hanem Isten szolgálatáról van szó konkrét helyen, konkrét közegben.

Áldás • Új épület, eszköz, intéz-mény megáldásával nem az anyagot áldja meg az egyház, hanem azokra a személyekre kéri Isten áldását, akik abban élni, munkálkodni fognak.

Használatbavétel • A polgári világ-ban is ismert ünnepség egy-egy beru-házás befejezése alkalmával. Az egy-ház népe ezt sem emberi eseményként éli meg, hanem a hálaadás, a könyör-gés és az áldáskérés alkalmaként.

Ezek figyelembevételével bontjuk ki a következő hetekben a *Liturgikus könyv* második kötetének e fontos fe-jezetét, hogy értsük és tudatosítsuk: mi miért zajlik az egyházban.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (1F.)

Faültetés a reformáció emlékparkjában

► **Egyházunk reformációi emlékbizottságának október 4-ei ülése után a testület tagjai fát ültettek a fővárosban, a VII. kerületi Reformációi emlékparkban. A császárfá annak a hársnak a párja, amelyet idén áprilisban Wittenbergben plántáltak el. Az ünnepi istentiszteleten Aradi György fasori lelkész hirdette Isten ígését, dr. Fabiny Tamás püspök, bizottsági elnök pedig a fa tövéhez szórta a wittenbergi hárs mellől hozott földet.**

Mint ismeretes, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve a Lutheránus Világszövetség kezdeményezésére a reformáció bölcsőjénél *Luther-kert* (*Der Luthergarten*) elnevezéssel folyamatosan bővülő, élő „emlékművet” hoztak létre. Ide, illetve a város különböző pontjaira a világ minden tájáról érkező delegációk ültetnek el egy-egy fát – 2009 és 2017 között összesen ötszázat. (A kert lelkészével készült interjúnk az Evangélikus Élet 2011. április 24-ei lapszámának 5. oldalán olvasható: <http://www.evangelikuselet.hu/lapozgato/2011-17>.)

A német szervezők azt kérték a projektben részt vevő egyházak vagy egyházi szervezetek küldötteitől, hogy Wittenbergből hazatérve otthon is ültessenek el egy-egy fát; szeretnék ugyanis, ha ezáltal 2017-re egy világméretű ökumenikus hálózat jönne létre.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága Wit-

tenbergben ez év április 12-én ültette el – ünnepi istentisztelet keretében – a Luther-kert hatvanhatodik fáját, egy téli hársat. Hazai párját, egy császárfát az Október a reformáció hónapja című programsorozat nyitányaként október 4-én plántálták el a fasori evangélikus templom melletti parkban.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

fát az Október a reformáció hónapja című programsorozat nyitányaként október 4-én plántálták el a fasori evangélikus templom melletti parkban.

Az ünnepi istentisztelet liturgiájában a bizottsági tagok vettek részt, míg énekkel a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium énekkara szolgált Nováky Andrea tanárnő vezetésével.

A faültetés előtt a grémium tagjai megtartották szokásos ülésüket, amelyen véglegesítették a Reformáció.500 rendezvényeinek védnöki listáját, és pontosították a *Luther válogatott művei* 5. – *Bibliafordítás, vigasztalás, imádság* című kötet október 28-ai bemutatójának részleteit. (A kötet szerkesztőjével, dr. Csepregi Zoltán egyháztörténész-professzorral készült interjúnk az Evangélikus Élet augusztus 7-ei lapszámának 3. oldalán olvasható: <http://www.evangelikus-elet.hu/lapozgato/2011-32>.)

Harmadik napirendi pontként pedig a jövő esztendő tematikájához – *Reformáció és a nők* – kapcsolódó plakáttervről döntöttek.

■ BODA ZS

A jubileumi Luther-sorozat első kötetének bemutatója

Örömmel adjuk hírül, hogy a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója jegyében tizenkét kötetben kívánjuk megjelentetni *Luther Márton* válogatott műveinek magyar fordítását. Az első kötet bemutatójára Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia székházának kistermében kerül sor október 28-án, pénteken 11 órától. Minden érdeklődőt szeretettel hívunk.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága

Jubileumot ünnepelt a lébényi gyülekezet

► **Újjászervezésének kétszázhuszonötödik évfordulójáról emlékezett meg múlt vasárnap a lébényi evangélikus gyülekezet. A hálaadó istentiszteleten Szemerai János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese, Koháry Ferenc helyi lelkész, valamint Tubán József csornai lelkész vett részt. Eljötték az ünnepségre Lébény németországi testvérgyülekezetének – a Nürnberg melletti Alfeldnek – a küldöttei is.**

Lébényben – mint sok dunántúli városban és községben – a lakosok nagy része már az 1500-as évek második felére önként áttért a lutheránus hitre. (A községben élő horvátok viszont megmaradtak katolikusnak.) Akkor templomot is kaptak az evangélikusok, mégpedig a Szent Margit-plébániatemplomot, amelyet aztán később – az ellenreformáció során – *Zichy Pál* földesúr, országbíró visszavett. Az ellenreformáció nehéz évtizedei egyébként is szétzilálták a gyülekezetet, ám a türelmi rendelet megszületését követően, 1786-ban Ötvennyel, Magyarkimlével és Halászival összefogva újjászerveződött a lébényi evangélikusok közössége. Templomot is építettek, amelyet 1795-ben szenteltek fel.

Az 1800-as években két nagy tragédia is történt a faluban. 1831-ben kolerajárvány pusztított, amely az egy-

háztagok egyhatodának, közel száz embernek a halálát okozta. Tíz évvel később pedig nagy tűzvész tombolt, amelyben leégett az egész falu – a katolikus és az evangélikus templommal együtt –, ám megyei összefogással sikerült újjáépíteni a lelki hajlékokat.

1895-ben, a templom építésének századik évfordulóján határoztak arról, hogy új, díszes tornyot építsenek. Ebből az alkalmából az épület belseje is megújult.

A gyülekezet életének kiemelkedő korszaka akkor jött el, amikor *Németh Károlyt* választották meg lelkészüknek. Ezt a negyvenkét éven át

FOTÓ: ADAMI MÁRIA

tartó időszakot az építkezéseken túl a lelki ébredés és megújulás jellemezte. Németh Károlyt *Szabó Kálmán* követte a lelkészi szolgálatban, majd 1981. május 31-én Koháry Ferencet, Bezi–Enese lelkészét választotta meg pástornárnak a gyülekezet közgyűlése.

A jubileumi istentiszteleten Szemerai János a meghívón szereplő ígéről prédikált: „*Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek között!*” (Zsolt 105,1) A püspök három szó köré építette fel prédikációját: örökség, lehetőség, felelősség. Az örökség megadja a lehetőséget az embernek arra, hogy szabadon bánjon a reá hagyott örökséggel. A ma élők felelőssége, hogy azt az örökséget, amelyet elődeik rájuk bízta, megbecsüljék, megőrizzék és továbbadják – hangsúlyozta Szemerai János.

Megszépült a Borsod-Hevesi Egyházmegye legősibb temploma

► **Fél évszázaddal a hatvanas évek végi felújítási munkálatok után ismét nagy fába vágták fejszájukat az arnói evangélikusok, amikor lelkészük, Buday Barnabás vezetésével elhatározták, hogy kívül-belül újjávarázsolják kétszázharminckét éves templomukat. Miután 2009-ben az Új Magyarország vidékfejlesztési program kulturális örökségvédelmi tengelyének pályázati kiírásán 48,1 millió forintot nyertek, további kilencmilliót pedig más forrásokból támogatásként kaptak, 2011 tavaszán megkezdődtek a munkálatok, és össze sikerült is befejezni őket. Október 9-én a megszállt hajlék felszentelésén az egyházkerületet dr. Fabiny Tamás püspök és Benczúr László felügyelő képviselte.**

A püspök igehirdetésében a 90. zsoltár szavait elevenítette meg: „*Uram, te voltál hajlékunk nemzedékről nemzedékre.*” A templom az időtlenség jelképe, a mindenség lenyomata, ahol Jézus Krisztus által közöttünk van Isten. Egy éve a már amúgy is rossz ál-

burkolatot, illetve padlófűtést alakítottak ki, gombátlanították, újravolták, -festették a falakat, elvégezték a torony és a tető teljes körű javítását. A már életveszélyessé vált karzat fa tartóoszlopait mindenestül ki kellett cserélni, a boltíveket meg-

A SZERZŐ FELVÉTELE

lapotban lévő templom állapotát a medréből kilépő Kis-Sajó áradata súlyosbította. Az összefogás szép példája, ahogyan akkor a nemzet – megye- és felekezeti határokat nem ismerő módon – összefogott. Isten megengedte, hogy a veszedelmes idők után Arnóton megújulhasson egy közösség, és a templom ismét álljon. „De ne csak a kőfalak álljanak, hanem álljon szívetekben is a templom. A családban is, hogy ott is Isten legyen a központ, amikor elmentek innen haza” – hangzott a püspök intő szava.

Az ünnepi istentisztelet liturgiájában Sándor Frigyes esperes és Buday Barnabás helyi lelkész segédkezett. Magyar népdalok könnyűzenei, keresztyén feldolgozásával a helyiekből és a Pilisről érkezőkből összeállt ének- és zenekar szolgált Buday-Malik Adrienn gyülekezeti kántor vezényletével.

Miután Barcsák Pálné felügyelő megnyitotta az ünnepi közgyűlést, elsőként a gyülekezet és az építkezés története hangzott el.

A 18. század legelején betelepedett ősök 1779-ben építették templomukat, még a türelmi rendelet előtt, de annak megfelelően egyhajósra, torony nélkül, oldalain egy-egy ajtóval. (Az akkori artikuláris helyhez majd félszáz szórványtelepülés tartozott, ma pedig a kétezer-hatszáz lelkes település komoly hagyományokkal bíró evangélikus közössége kétszáz főből áll.)

A folyamatosan végzett kisebb javítási munkák ellenére a számos viszontagságos időt megélt ház egyre rosszabbodó állapota elengedhetlenné tette a teljes körű renoválást.

Idén részlegesen kicserélték, felújították a nyílászárókat, korszerűsítették a világítást, kicserélték a padló-

kellett erősíteni. (A szúrágta oszlopdarabok kiállítás keretében megtekinthetők.) A templom előtti kerítés lebontásával – mondhatjuk – megszűnt minden elválasztó fal a település és a gyülekezet között – a tér ismét mindenkié.

A köszöntők elhangzása előtt a jelen lévő egyházi vezetők és politikusok – Rétvári Bence államtitkár, Csöbör Katalin országgyűlési képviselő, Üveges István polgármester és Molnár Imre önkormányzati képviselő – megkoszorúzták Túróczy Pál hajdani lelkész és fia, Túróczy Zoltán hajdani lelkész és püspök emléktábláját.

Az államtitkár köszöntőjében elmondta: „Az az ország, ahol sok templomban van festék- és hígítóilatl, nagyon jó úton jár. Az arnói közösség ehhez most hozzájárul, és bizonyosságát teszi Isten kegyelmének.” Keresztyénség nélkül nincs európaiság, a magyar állam alapja is ezen az értéken nyugszik. A magát keresztyénnek valló embernek – beleértve a politikust is – felelőssége van családban, hivatásban és közösségben egyaránt. Meg kell őriznie és kőbe kell vésnie azokat az értékeket, amelyeket az arnói hajlék is már kétszázharminckét éve hirdet.

A polgármester – aki maga is gyakorló evangélikus, és gyerekkorától második otthonának tekinti a templomot – megköszönte gyülekezetének, hogy komolyan vette a jézusi parancsot: kért és kapott erőt és támogatást, keresett és talált megfelelő szakembereket, kopogtatott, és lehetőségek nyíltak meg előtte. Köszöntőjében féltve intette a jelenlévőket: „Ha az egyházak élni akarnak, ki kell nyitniuk kapuikat!” Zörgessünk mi is minél többször ezeken a kapukon!

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Stratégiaalkotó stratégia

► Az evangélikus stratégiaalkotás folytatásáról tartottak munkamegbeszélést október 4-én, kedden délelőtt az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) teológusotthonának kápolnájában. „A helyes stratégiában mindig benne van a távolba tekintés bátorsága. A jó cél felfedezése, elfogadása sokak közös ügye. Kidolgozását motivált, inspirált és lelki alapokon nyugvó munkavégzés jellemzi. A stabilitás érzése az alkotó munka állandó kísérője” – helyezte a tanácskozás résztvevőinek szívére rövid áhítattal egybekötött köszöntőjében dr. Szabó Lajos, az EHE rektora.

Egyházunk zsinata 2007 tavaszán adott megbízást Pröhle Gergelynek és dr. Fabiny Tamásnak az evangélikus stratégia előkészítésére. Az országos felügyelő és a püspök vezetésével megalakult tizenhét tagú munkacsoport 2008 júliusában hozta nyilvánosságra az *Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája* elnevezésű vitaanyagot. (A dokumentum a <http://strategia.lutheran.hu> oldalon érhető el; ugyaninnen letölthető a Credo című folyóirat 2009 elején megjelent különszáma is, benne egy csokornyí hozzászólással és reflexióval.)

Hosszas előkészületek és széles körű egyeztetések után 2010 derekán – Fábri István szociológus és dr. Fábri György kommunikációkutató, egyetemi docens szakmai irányítása mellett – szociológiai felméréssel és annak kiértékelésével folytatódott a munka. A tavalyi esztendő végére a zsinat 2007 szeptemberében felállított, dr. Solyom Jenő vezette négytagú statisztikai munkacsoportja is elkészült az elmúlt évtizedek népmozgalmi, gyülekezeti szolgálati és gazdasági adatainak összegyűjtésével és elemzésével.

Az elmúlt időszakra és az eddig elévített feladatokra visszatekintve a munkamegbeszélés felvezetéseként Pröhle Gergely úgy fogalmazott, „gyenge, ámde igyekvő lépésekkel” haladnak a cél felé, és ez a kettősség megfelelő lelkiállatot biztosít a stratégiaalkotáshoz, melynek lezárását a ciklus végére tervezik.

Az országos felügyelő továbbra is a közös gondolkodást szorgalmazza. A mindennapi kérdések mellett a jövőbe tekintésre, a külső okok keresése helyett felelősségvállalásra biztat mindenkit, hogy egyházunk ne csak őseink, hanem gyermekeink egyháza is legyen.

Ezután a megbeszélés közel harminc résztvevőjének – a különböző munkacsoportok és a zsinat jelen lévő tagjainak – Bogdányi Gábor, az internet-munkacsoport vezetője emelt ki néhányat a már említett statisztikai helyzetelemzés főbb, a többség által más fórumokon már megismert adatai közül. Elhangzott: ha az egy évtizeddel ezelőtti népszámlálási adatokat összehasonlítják az egyházközségi tagok és a választói névjegyzékben szereplők számával (a 2000 és 2009 közötti időszakban), akkor az arány nagyjából 3 : 2 : 1. A keresztelekések száma az utóbbi egy évtizedben stagnál; évente körülbelül háromezren részesülnek a keresztség szentségében (körülbelül annyian, mint 1981-ben).

A konfirmációk számát tekintve – a keresztelekékéhez hasonlóan – a rendszerváltás idején növekedés figyelhető meg, de a kétezres évek ele-

jére ez a szám is visszaesett a nyolcvanas évek elején jellemzőre, 2009-ben pedig már csak nagyjából ezer-nyolcszáz konfirmáltat regisztráltak.

Az esketések száma is folyamatosan csökken: míg egy évtizeddel ezelőtt még körülbelül ezerkétszáz házasságra kérték evangélikus szertartás szerint Isten áldását, addig 2009-ben már csak kilencszázra. A temetések száma három évtized alatt hat-ezerről négyezerre esett vissza. (A statisztikai munkacsoport jelentése a <http://www.evangelikus.hu/teologia/statisztikaijelentes2010> címen érhető el.)

A reprezentatív, ezerötszáz fős mintán végzett egyházzociológiai felmérés leglényegesebb eredményei közül Fábri György villantott fel néhány olyat, amely kiindulópontként szolgálhat a stratégia megfogalmazásakor. Kiemelte például, hogy a megkérdezettek háromnegyede hívő evangélikus család gyermekeként „született bele” az evangélikus egyházba. Ugyanígy több mint hetven százalék körül van azoknak az aránya, akik hitéleti, magánéleti kérdésekkel még soha nem fordultak lelkészhez, illetve azoknak az aránya, akik semmilyen önkéntes gyülekezeti munkát nem végeznek.

A kommunikációkutató – az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese – elmondta: a felmérés tükrében az önkéntesség fontosságának hangsúlyozása, a fiatalok elérése és a lelkészekkel való személyes kapcsolat erősítése terén lát reális esélyt a változásra. (Az egyházzociológiai felmérés eredményeiről Fábri György a Credo 2010/3–4. számában írt bővebben.)

A munkamegbeszélés folytatásaként Pap Kinga Marjatta külügyi referens a testvéregyházak stratégiai munkájára tekintett ki, Fabiny Tamás pedig a Lutheránus Világszövetség stratégiaalkotási folyamatába engedett bepillantást. A legtöbb hozzászólást a finnek példája váltotta ki, akik a fizetett gyülekezeti munkatársak helyett a laikus önkéntesek bevonását szorgalmazzák, és arra törek-szenek, hogy minden egyháztagot évente ötször minőségi módon szólítsanak meg.

Természetesen a munkamegbeszélés bármely pontján volt lehetőség hozzászólásra. Pröhle Péter például arra biztatta az illetékeseket: a stratégiában igenis tüzzenek ki nagy, akár az emberi értelmet is meghaladó célokat, és „ordítson” róluk, hogy teológiai megalapozottságúak. (Rajta kívül más hozzászólók is az eszkatologikus távlat és a spiritualitás hangsúlyozását javasolták.)

Az együttléttel zárásaként Fábri György a hozzászólásokra reagálva ismét kiemelte: véleménye szerint azokat a pontokat kell megkeresni, ahol reális esély van a negatív folyamatok megállítására – a változások pedig ki-hatnak majd azokra a területekre is, amelyeknek alakulását magunktól nem tudnánk befolyásolni.

A további munka ütemezésével kapcsolatban elmondta: terveik szerint műhelymunka keretében – három-öt ember közreműködésével – december végéig feldolgozzák az eddig rendelkezésre álló anyagokat, és elkészítenek egy húsz-harminc oldal-as dokumentumot. Ezt várhatóan január végén tudják majd kiegészíteni a most zajló népszámlálás adataival. Ekkor széles körben vitára bocsátanák az anyagot, majd a reflexiók figyelembevételével márciusban állna össze a döntéshozatalra kész előter-jesztés.

■ VITÁLIS JUDIT

Nyolcvan évet „körülölelő” hajlék

► Plakát hirdeti a kőbányai templom ajtaján egész októberben: a gyülekezetben születésnapot ünnepelnek – maga a templom az ünnepelt. Benkóczy Péterrel, az egyházközség lelkipásztorával október 4-én, a hajlék felszentelésének nyolcvanadik évfordulóján beszélgettünk...

– Két nappal ezelőtt, vasárnap családias, de ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát a kőbányai lelki hajlékért, ma egész nap nyitott templomajtóval, este pedig taizés áhítattal várják a betérőket.

– Két évvel ezelőtt, amikor gyülekezetünk fennállásának századik évfordulójáról emlékeztünk meg, vendégeket is hívtunk. Most úgy határozotunk, hogy magunkban, nem protokollárisan, hanem családias

A SZERZŐ FELVÉTELE

körben ünnepelünk. A vasárnapi úrvacsorai istentisztelet liturgiájának különleges elemei is voltak. Például az ifjúság tagjaival közösen öltöztet-tük fel az oltárt, illetve egy liturgikus kórtáncra is hívtuk az erre nyitotta-kat. Az istentisztelet után – Zászkaliczky Zsuzsanna jóvoltából – egy tor-tát is felvághattunk. A rajta lévő gyertyát többen fújtuk el – többek kö-zött Temesvári Jánosné, Rózsika néni. Ő egész kislányként volt itt 1931. ok-tóber 4-én, amikor Raffay Sándor püspök felszentelte a templomot. Igaz, akkor a gyerekeknek a templom-tér alatti gyülekezeti teremben tartot-tak vasárnapi iskolát – ő is azon vett részt.

– Idén keddi napra esik a felszen-telés évfordulója. Ez alkalomból bárki betérhet a Kápolna utcai lelki hajlékba, este pedig áhítat keretében teheti le a nap terheit. Miért épp taizés áhítatot tartanak?

– Azért nem istentiszteletet hirdet-tünk mára, mert ezzel is szeretnénk kifejezni az alkalom és a gyülekezet nyitottságát és sokszínűségét. Kö-zösségünkben ennek a fajta elcsende-sedésnek – gyertyafény mellett felol-

vasott imádságok, bibliai igeversek, rö-vid igemagyarázat és négyszólamú énekek – egyébként is régi hagyomá-nya van. Az pedig külön öröm a szá-munkra, hogy a mai napon már eddig is nyolc-tíz olyan ember lépte át a templom küszöbét, akik talán a min-ket körülvevő tízezeres házakban laknak, naponta itt járnak el, de még sosem látták belülről a templomot.

– Bemutatná röviden az épületet?

– A 19. század végén a pesti ma-gyar evangélikusoknak egyetlen temp-lomuk és gyülekezetük volt, mégpe-dig a Deák téren. Az 1898. évi köz-gyűlésen hozták azt a határozatot, hogy a főváros különböző részein a vallástanárok rendszeresen tartsanak istentiszteleteket – ha máshol nem, akkor tornatermekben –, a híveket pedig keressék fel, és tartsák őket szá-mon. Kőbányán is ekkor indultak meg – Majba Vilmos lelkész és val-lástanár szolgálatával – a rendszeres

szentelhette Raffay püspök úr. A második világháborúban, majd 1956-ban is súlyosan megsérült az épület. A tornyot 1990-ben – Hegyi Péter ter-vei alapján – az eredetitől eltérő mó-don állították helyre.

– Kívülről talán nem is tűnik fel annyira, hogy a templombelső alap-rajza valójában kör.

– Emiatt a karzat szinte körülöleli a belépőt.

– Nemcsak az épület, de az orgo-na is „ünnepelt” idén. Miért is?

– Pontosan félszáz éves. Sulyok Imre orgonaművész tervrajza alapján – Peskó Zoltán és Trajtlér Gábor orgonaművészek közreműködésével – 1959-ben kezdték el az építését. Stach Mihály pécsi orgonaépítő műhelyé-ben 1960 és 1961 között készült el. A szükséges pénzt a gyülekezet há-romszáz tagja adta össze.

– A jubileumi hónapban ezt is megünneplik valamilyen módon?

– Több eseményünk is kapcsoló-dik ehhez az évfordulóhoz. 2002-ben felújítottuk és bővítettük a hang-szert, és ehhez annak idején jelentős anyagi segítséget kaptunk a német-oroszági schwanewedei gyülekezettől. Ének- és zenekaruk egy koncertút utolsó állomásaként október 23-án ti-zenhét óraker ad ünnepi koncertet templomunkban, bár már a délelőtti istentiszteleten is szolgálnak.

– Ha jól tudom, az utána követke-ző hét is bővelkedik majd zenei cse-megékben...

– Ahogyan a templomajtón talál-ható plakáton is hirdetjük, október 22. és 29. között evangélikus kánto-rok adnak ingyenes koncertet min-den este öt és hét óra között a nyitott templom jegyében. Ezeket az alkalmakat hittudományi egyetemünk egyházzenei tanszékének adjunktusa, Wulfné dr. Kinczler Zsuzsanna – aki eredetileg maga is kőbányai – se-gített megszervezni.

– Az Evangélikus Élet istentiszteleti rend rovatában az október 9-ei vasár-nap igehirdetőjeként Kaiku Mäenpää neve olvasható. Jól sejtem, hogy ő a finn testvérgyülekezetük lelkésze?

– Hála Istennek, Európa különbö-ző nemzeteinek gyülekezeteihez köt-nek bennünket szoros szálak. A finn-oroszági Lohja evangélikusaival 1988-tól van testvérgyülekezeti kapcsola-tunk. Az Úristen szervezése, hogy kül-döttségük éppen ebben a jubileumi hónapban tud hozzánk ellátogatni.

Remélem, ez a születésnap és a hozzá kötődő – az említettekén túl egyéb – programjaink is olyan lehe-tőségeket kínálnak az érdeklődőknek, amelyek révén sokan átélhetik a kő-bányai templom és benne a gyüleke-zet átölelő szeretetét.

■ BODA ZSUZSA

Tárlatról templomba

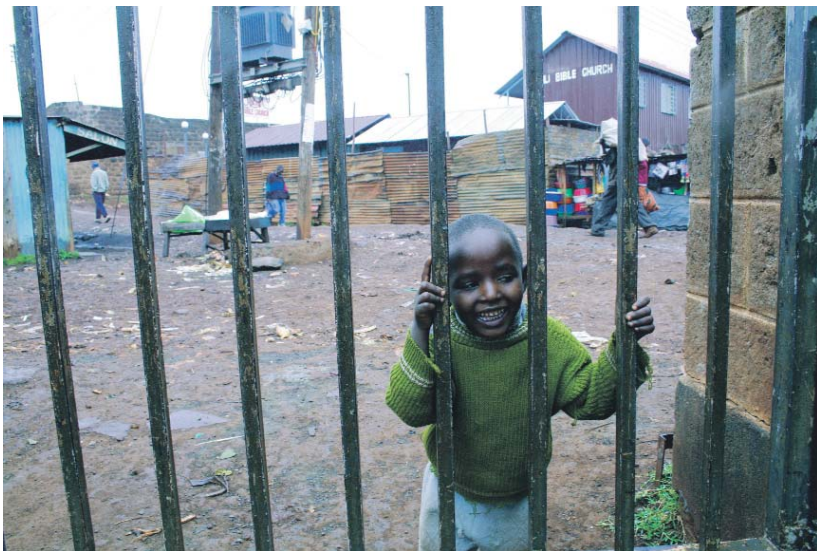
Tanulmányi délelőtti keretében láto-gatták meg az országos iroda mun-katársai október 7-én az Evangélikus Országos Múzeumot. Az idén két-száz éve felszentelt Deák téri evan-gélikus templomnak és környezeté-nek a történetét felidéző kiállítást – amelynek nyitva tartását év végéig meghosszabbították – dr. Kertész Botond történész, a múzeum tudo-mányos munkatársa mutatta be (ké-pünkön) az egyházi munkatársaknak.

Az Első kövek – élő kövek című tár-lat megtekintése után a program a múzeum tőzsomszédságában álló Deák téri templomban folytatódott. Miután megismerkedtek a templom történetével, a látogatóknak Mekis Péter orgonaművész, a gyülekezet másodkántora adott egy kis ízelítőt az evangélikus egyházzeneiből.

■ BODA ZSUZSA felvétele

► Világszerte megkezdődött a visszaszámlálás 2017-re, a reformáció fél évezredes jubileumi évére. A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) is számos programmal készül az évfordulóra. Üzenetértéke van annak a ténynek, hogy a több mint hetvenmillió evangélikust összefogó közösségnek az ötszázadik évforduló jegyében tartott *első* alkalma egy biblikus konferencia volt. Ezen keresztül is kifejezésre jut ugyanis az a tény, hogy a reformáció mindenekelőtt Isten ígéjének újrafelfedezésével kezdődött. *Luther Márton* a Szentírás doktora volt, és lelki-szellemi átalakulását a Biblia radikális üzenetének megértése határozta meg. Maga a 95 tétel is egy újszövetségi ígével, Jézus megtérésre hívó szavával kezdődik.

Korunk egyházi megújulása is csak a Biblia üzenetének komolyanvételével következhet be. A szekularizáció, vagyis az elvilágiasodás korában minden korábbinál egyértelműbben kell keresni az ige világosságát. A glo-

balizáció jegyében mindenkit egyaránt érintő társadalmi változások, valamint a hosszan elhúzódó válság közepette is a biblikus tájékozódás nyújthat csak igazi reményt.

A bibliakutatásban mára általánossá vált a kontextualitás szempontjainak komolyanvétele. Vagyis az a felismerés, hogy az ige nem légüres térben hangzik el, hanem a hatását felerősíti az adott közeg. Tekintettel arra, hogy a meghatározó teológiai iskolák többsége Európához és Észak-Amerikához kötődik, új felismeréseket adhat a déli félteke megismerése. Ezen belül az afrikai kontextus azért lehet eszméletető, mert az ottani társadalmi küzdelmek, továbbá a nyomor, a szárazság és az éhezés elleni harc hozzájárulhat a bibliai ígék új, személyesen megszólító értelmezéséhez.

E szempontok nyomán esett az LVSZ Tanulmányi és Ökumenikus Osztálya vezetőinek – és a főszervező *Kenneth Mtata* zimbabwei teológusnak – a választása a kenyai Nairobira a biblikus konferencia helyszínékként. A harmincöt meghívott többsége teológiai professzor és egyházvezető volt.

Vizsgálódásunk középpontjában *János evangéliuma* állt. Természetesen hangzottak el alapos és mély teológiai előadások német, dán és amerikai professzoroktól is, ám a tanácskozás savát-borsát a kontextuális olvasatot kínáló referátumok jelentették.

El lehet képzelni, hogy milyen sok új szempontot vitt bele Jézus és a samáriai asszony (Jn 4) beszélgetésének értelmezésébe az az indiai

professzor asszony, aki az ottani kasztrendszerben érinthetetlennek minősített *dalitok* között végez szolgálatot.

Ugyanígy megrendítő volt a madagaszkári előadó értelmezése a betesdai beteg meggyógyításának történetével kapcsolatban, az Afrikában különösen is nagy nyomorúságot jelentő AIDS összefüggésében. A „*nincs emberem...*” (Jn 5,7) mondat döbbenetesen aktuálissá vált ezzel a háttérrel.

Ugyanilyen kontextuális volt az etióp résztvevő megjegyzése: az ő egyházukban, akárcsak az ösgyülekezet idején, nagyon sok az írástudatlan. Ugyanő aztán a filozófus *Gadamer* nyomdokában járva keresi az aktuális emberhez vezető nyelvi utat. Indonéz kollégája őt ezzel a megjegyzéssel támogatta: „Nemcsak tanítjuk híveinket, hanem együtt is élünk velük.”

Textus és kontextus

Biblikus konferencia Nairobiban

vők angol műfordításban énekelték *Scholz László* lelkész-költő *Jézus a szőlőtő* című énekét (EÉ 395), majd magyar borral vettek úrvacsorát.

lyen a többségükben az alsó társadalmi réteghez tartozó nairobiak alkotják a gyülekezetet.

Az igazán megrendítő élmény

A konferencia alkalmából lehetőségem volt találkozni magyar evangélikus testvérünkkel, *Bálintné Kis Beával*, aki évek óta férje mellett dolgozik Afrikában. *Bálint Zoltán* a szomáliai szárazság elleni ENSZ-programokat koordinálja, és hivatása azokban a napokban elszóltotta őt Nairobiból, de felesége elbeszéléséből képet kaphattam áldozatkész tevékenységéről. (Néhány héttel ezelőtt egyházunk diakóniai szolgálatának mellékletét vehették kézbe az *Evangelikus Élet* olvasói, benne az Afrika szarvát sújtó szárazsággal és egyéb szociális problémákkal foglalkozó írásokkal, képekkel, valamint az anyagi támogatás kérésével. Némileg megismerve közelről is az ottani helyzetet, változatlanul kérem a gyülekezetek áldozatkészességét.)

A nairobi életben tökéletesen igazodó Bea vásárnap elvitt az egyik helyi evangélikus gyülekezet templomába, ahol részt vehettem az angol nyelvű istentiszteleten. Jó volt látni a sok gyermeket és fiatait. Az istentisztelet után bepillantást nyerhettem az ottani konfirmációi oktatásba, a lelkész és munkatársai elbeszéléséből pedig megismerhettem a gyülekezet mindennapjait. Néhány órával később ugyanebben a templomban suahéli nyelven tartottak evangélikus istentiszteletet, ame-

azonban másnap ért, amikor az afrikai gyülekezet önkénteseként is dolgozó Bea elvitt Nairobiban egyik szegénynegyedébe. Útközben szinte mindenhol a mérhetetlen nyomor jeleit láttuk, mégis barátságosan köszöntöttek minket az ott élők. Egy egyszerű kis templom mellett kicsi, de annál jelentősebb szociális intézményt működtet az ottani evangélikus egyház. Egyszerű emeletes ágyakon pihenhetnek meg azok, akik egyébként az utcán aludnának.

Ottlétünk közben éppen egy na-

gyon rossz állapotban levő – talán a kábítószerként használt ragasztótól tönkretett – fiút hoz be két társa, és fektet le gyengéden a padlóra. A víz-

mérnök *Bálint Zoltán* zuhanyzóépületet is tervezett, ahol a hajléktalanok tisztálkodni és ruhát mosni tudnak. Egy kis tanteremben tábla áll, rajta angol nyelvlecke és hittanórai vázlat.

A *Szívtől szívig* program keretében naponta mintegy ötven árva és nehéz sorsú gyermeknek adnak meleg ételt. Az önkéntesek által derűsen elkészített rizses húst és a Bea által hozott banánt – közös imádság után – szinte néma csendben fogyasztják el a fiatalok.

Nem szeretném őket zavarni, de lelkészüik nyilvánosan bemutat nekik, és kifejezetten kér, hogy beszélgessek velük. Egy szép arcú kislány elmondja, hogyan halt meg az édesanyja, s hogy most apjuk hatukat tartja el egyedül. Többen iskolai egyenruhájukban vannak: egész nap nem veszik le, nem lévén más öltözkük.

A mintegy négyéves kisfiú türelemmel eteti járnai még alig tudó kishúgát. Megtudom, hogy sokaknak ez az egyetlen étkezése azon a napon...

A nairobi nyomornegyedben tett látogatás után új megvilágításba került a biblikus konferencia alapjául szolgáló *János evangéliuma*. 2011 Afrikájában nem lehet az ottani környezettől függetleníteni Jézusnak az ötez ember megvándorlását követő szavait: „*Én vagyok az élet kenye-re: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbenem hisz, nem szomjazik meg soha.*” (Jn 6,35)

Textus és kontextus összefügg. Ezek után még érzékenyebb lettem az egyes előadók társadalmi környezetére. Ismerve például az oroszországi evangélikusok üldöztetés utáni helyzetét, a korábbiaknál többet je-

lentett számomra az egyik moszkvai teológus Tamás apostolt idéző kérdése: „*Uram (...), honnan tudnánk akkor az utat?*” (Jn 14,5)

A konferencia végén – az LVSZ 2017-es előkészületei jegyében – összeállítottunk egy bibliaértelmezéssel kapcsolatos irányadó dokumentumot is. Reméljük, hogy az irat hamarosan magyarul is megjelenik. Ezen a helyen nem is fognék bele az ismertetésébe, inkább a munka folyamán bennem megfogalmazódó hármas egységet idézem fel: tanterem – szószerék – konyhaasztal.

Meggyőződéseim ugyanis, hogy az akadémikus kutatást nem szabad öncélúan művelni, hanem annak az igehirdetés gazdagítására és a hívek épülésére kell irányulnia. Szószerékre is csak úgy szabad felmenni, hogy szavaink mögött ott a bibliakutatás aranyfedezete, továbbá tekintettel vagyunk híveink hétköznapi helyzetére is. A folyamat végén, annak céljaként pedig ott vannak a híveink, akik – vízióm szerint – körbeülnek otthonuk konyhaasztalát, és testi táplálékuk mellett naponta élnek az ígéből is. Kontextuálisan beteljesedhet ezzel Jézus küldetése: „*...én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.*” (Jn 10,10)

■ FABINY TAMÁS

A SZERZŐ FELVÉTELEI

INTERKULTURÁLIS VILÁGSZENZÁCIÓ

Hans Küng Weltethosa nagyzenekarra és kórusra

A fülön át közvetített „emberiségetika” ősbemutatója október 13-án Berlinben

► Lapzártánk után, október 13-án mutatják be a berlini szimfonikusok a tübingeni teológus, a nemzetközileg a *Weltethos* című művéről ismert egyházkritikus fő művéből készült zenekari és kóruskompozíciót. A megzenésített etika librettóját maga *Hans Küng* írta, a kórus- és zenekari kompozíció *Jonathan Harvey* brit zeneszerző műve. A berlini szimfonikusokat *Sir Simon Rattle* vezényli.

A világetika megalkotójának nagy álma valósul meg ezzel a zenei feldolgozással, hiszen az egyetemes etikához mi más illene jobban, mint a zene egyetemes nyelve? De mi is a *Weltethos*, az „egyetemes etika”, amelyet modernkedve szeretnek „globális” etikának is nevezni, hiszen a világvallások etikai legkisebb közös többszörösét fogalmazza meg.

Normák összessége

A „világetika” azoknak az alapvető erkölcsi elveknek, normáknak az összessége vagy rövidített summája, amelyek minden kultúrában és nagy világvallásban közös értékként megtalálhatóak.

A svájci származású katolikus teológus és egyházkritikus 1990-ben dolgozta ki a világvallások etikáját, mondhatjuk így is: az etikai világminimumot *Projekt Weltethos* című munkájában. 2002-ben népszerűbb formában erről írt *Mire jó a Weltethos? – Vallás és etika a globalizáció korában* című könyvében, majd egy év múlva megjelent a *Weltethos* fogadtatásáról írt dokumentációs gyűjtemény.

A projektben a szerző alapmeggyőződését bontja ki. Nevezetesen azt, hogy a földön

szabály foglalja magába. Minden vallás és kultúra ismeri a kölcsönösségnek ezt az alapelvét.

Ez a hinduizmus szerint így jelenik meg: „Ne viselkedj úgy másokkal, ami neked is kellemetlen lenne. Ez a morál lényege.” (*Mahabharata* XIII., 114.8)

A buddhizmus így fogalmaz: „Az az állapot, ami nem kellemes és örömdetes nekem, a másik embernek sem az. S ami nekem nem kellemes és örömdetes, hogy várhatom azt el a másik embertől?” (*Samyutta, Buddha beszédeiből*, V., 353.35–354.2)

A zsidóság szerint: „Ne tedd azt másokkal, amit nem akarsz, hogy mások tegyenek veled.” (*Rabbi Hillel, Sabbat* 3a)

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük...”, „...amint szeretnétek, hogy az emberek ve-

mes nyilatkoztának – melyet 1948-ban fogadott el az ENSZ – közösen fogalmazzák meg az etikai alapját.

Százhuszonöt vallás és vallási hagyomány képviselőjében hatezer-ötszázán voltak jelen Chicagóban, s megállapodtak a következő, világszerte érvényes elvekben: 1. az erőszakmentesség kultúrájáért tevékenykednek, és az élet tisztetétét tekintik elsődlegesnek; 2. a szolidaritás kultúrájáért tevékenykednek és az igazságos gazdasági rendért; 3.

Hans Küng

a tolerancia kultúráját építik, és az igazságos élet megvalósításán fáradoznak; 4. az egyenjogúságon alapuló kultúrát támogatják, a férfiak és a nők partneri viszonya mellett állnak ki.

A világetika alapkövetelménye ilyen egyszerűen hangzik: „Mindен emberrel emberiségesen kell bánni!” Az *Ótestamentumban* ezt az elvet a *Tízparancsolat* fejezi ki, az *Újszövetségben* pedig Jézus *Hegyi beszéde*.

És hogyan szólal meg mindez a zene nyelvén?

Jonathan Harvey kompozíciója hat tételben egy-egy erkölcsi alapelvet fogalmaz meg a zene nyelvén. Küng ugyan nemzetközi sajtóértekezletén nem árult el további részleteket a műről, de annyit sejtetett: felcsendülnek majd benne a buddhizmus, a hinduizmus, a kínai vallás, a zsidóság, az iszlám és a keresztyénség zenei sajátosságai a berlini szimfonikusok avatott tolmácsolásában, a berlini rádió felnőtt- és a Händel Gimnázium gyermekkórusának közreműködésével.

A *Weltethos*t Küng zenei látomássá kívánta alakítani. Ebben egy baráti házaspár, *Inge* és *Walter Jens* is segítségére voltak, akik szenvedélyes zenebarátok. A most nyolcvanhárom éves Küng nekiveselkedett hát, hogy maga írja meg a zenemű librettóját – szövegkönyvét –, ami nem kis vállalkozás. De érthető, mert így arra tudta helyezni a hangsúlyt, amit a *Weltethos* valóban fontos üzenetének tart. Így elérte, hogy az év tizedek óta kitartóan munkált vallási-interkulturális párbeszédet segítő szellemi alko-

tása a zene egyetemesen érthető nyelvén szólalhat meg, s ez óriási dolog.

Az egyetemes világetikának már eddig is jelentős befolyása volt a politikára, a sportra, a gazdaságra, s most végre a zene eszköztársával bizonyára minden vallás hívójére is hatással lesz.

Egyetemes emberiség-etika a zene egyetemes nyelvén

Már eddig is voltak kísérletek arra, hogy a világetikát a művészetek nyelvén is kifejezzék. Például *Karl-Josef Kuschel*, aki Küngnek professzortársa volt a tübingeni egyetem kultúrteológiai és vallásközi párbeszéd tanszékén, irodalmi feldolgozását adta a világethosznak a *Zsidók-keresztyének-muszlimok* című könyvében (2007).

Küng arra gondolt, hogy az „emberiségetikának” – ahogyan ő maga szereti nevezni rendszerét –, azaz a minden emberrel közös alap gondolatoknak és elveknek énekes és hangszeres közvetítését valósítja meg. Nem akart vallási oratóriumot, szakrális művet, inkább egy hatalmas énekfolyamot, zenei zuhatagot hat tételben, a hat már említett vallás zenei hagyományaiból merítve.

Két német komponistát kért fel elsőként, de ők meghátráltak a feladat előtt. Ekkor *Sir Simon Rattle* ajánlotta figyelmébe a szerinte „legspirituálisabb brit zeneszerzőt”, *Jonathan Harveyt*.

Fiataloknak és az utca emberének közvetített erkölcs

A brit komponista jól ismeri a távol-keleti zenei világot, az indiai muzsikát ugyanúgy, mint a kínait vagy az arabot. Küng és ő négy évvel ezelőtt találkoztak Zürichben, és *Harvey* azonnal igent mondott.

Küng kívánsága az volt, hogy ez a mű ne legyen „az ezredik szimfónia”, egy a sok közül. A brit zeneszerző három évig dolgozott rajta, és „opus summumot”, azaz összegző művet hozott létre, másfél órás hatalmas alkotást. Küng kifejezett kérése volt, hogy olyan mű szülessen, amely a fiatalok érdeklődését is felkelti. A „ritmusmágus” karmester, *Sir Simon Rattle* erre az egyik garancia.

Küng állítólag eddig még nem hallgatta meg a művet, maga is szenzációként szeretné átélni, de azt várja, hogy fülbemászó, magával ragadó lesz a muzsika, amely nemcsak kifinomult intellektüeket és tudósokat fog meg, hanem az

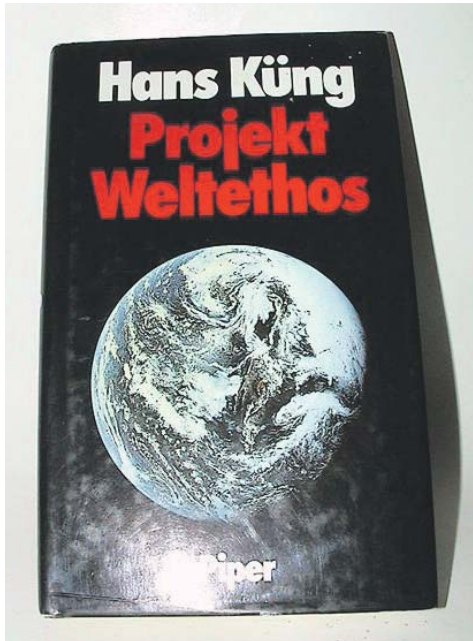
utca emberét is – ahogyan a világetika alapelvei is mindennapi használatra fogalmazódtak meg. Azaz nemcsak a fejnek, hanem a szívnek szóló zenét vár felcsendülni Küng is a berlini ősbemutatón.

Érdeklődéssel várjuk sokakkal, *Hans Küng*gel együtt, hogyan fognak a zene nyelvén megszólalni olyan fogalmak, mint *emberség, igazságosság, hitelesség*, s a végén a három központi fogalom, a *szabadság, a béke* és a *szeretet*. Mindezeket pedig összeköti maga az etika, azaz az emberek embersége.

Alig túlértékelhető vállalkozás ez korunkban, amikor mindegyik fogalmat – közösségi és egyéni életszinten egyaránt – a hatalomban és a vallások világában gyakran eltapossák. Ezeknek az elveknek az egész emberiség adósa – egyetemesen, ha úgy tetszik, „globálisan”.

Talán ez a zenei vállalkozás segít majd újra értékelni és a magunk szintjén megvalósítani ezeket az erkölcsi elveket, értékeket. Mert ez a kérdések kérdése. A berlini ősbemutató után már tudni fogjuk a választ. Jó, hogy minderre a reformáció havában kerül sor, éppen Berlinben. Talán nem véletlenül...

■ DR. BÉKEFY LAJOS

nem lehet tartós együttélés népek, nemzetek, emberek között globális, mindenütt érvényes ethosz, erkölcs nélkül; nem lehet béke a nemzetek között, ha nincs béke a (világ)-vallások között; nem lehet addig béke a világvallások között, amíg nincs közöttük igazi párbeszéd; nem lehet addig igazi párbeszéd a kultúrák és világvallások között, amíg nem ismerjük alapjaikat; nem működik a világethosz addig, amíg a vallásos és nem vallásos emberekben tudatváltozás, gondolkodásbeli változás nem következik be.

Mivel egy világban élünk, ennek az egy világnak szüksége van egységes erkölcsi alapra. Nem egységes vallásra, nem egységes ideológiára, de mindenkit összekötő és mindenki által elfogadható normákra, értékekre, eszményekre és célokra.

Az arany szabály

A vallásokban közös vonásokat az úgynevezett arany-

letek bányának, ti is úgy bányátok velük” (Mt 7,12; Lk 6,31), illetve: „...szeresd felebarátodat, mint magadat” (Mt 19,19) – mondja a keresztyénség.

Az iszlám megfogalmazásában ez így hangzik: „Mindaddig nem vagy hívó, amíg nem kívánsz a testvérednek azt, amit ő magának is kíván.” (*An-Navavi, Kitab Al-Arba'in*, 13)

Nyilatkozat a világetika elfogadásáról

1993. augusztus 28. és szeptember 4. között az egyesült államokbeli Chicagóban találkoztak a különböző vallások képviselői, akik elhatározták, hogy *Az emberi jogok egyete-*

HIRDETÉS

Az Evangélikus Élet mostantól már digitálisan is olvasható, előfizethető!

Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságosstand kínálatából, amely az asztali és a táblagépek után már okostelefonon is olvasható!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

Az elszalasztott misszió

Már bomladozott a pártfegyelem, de még a rendszerváltás előtt voltunk. A kedves, szorgalmas, sokak által tisztelt kollégánk – idős, ortodox kommunista raktáros – szokásos „reggeli szemináriumát” tartotta a csöppnyi konténerirodában, ahová eligazításra és az elmaradhatatlan reggeli kávéra gyűltek össze a munkába érkezők a hűvös hajnali derengésben. János bácsi ilyenkor nagy hangon beszélt, lelkesülten, meggyőződéssel hirdette a fiatal korában a marxista–leninista egyetemen tanultakat.

Aznap épp Isten nem létezésének bizonyítása lehetett a feltett szándéka, és sajátosan, a maga egyszerű észjárásával adta elő a komolyabb materialista filozófusokat is megizgasztó kérdést.

– Persze, hogy nincs Isten – mondta hangosan, szemmel láthatóan örömet lelve benne, hogy magára vonja a hallgatóság figyelmét.

– Nézzétek meg, itt van ez a pohár az asztalon. Ha lenne Isten, és ha én most azt mondanám neki, hogy Isten, essen le ez a pohár az asztalról, ez a pohár leesne.

A helyiségben néma csend

lett, még a kávé kevergetése is abba maradt. Már soha nem fog kiderülni, hogy a kísérlet érdekelt-e ennyire mindenkit, vagy az öregnek volt ekkora tekintélye, de tény: még a főnökei sem szólaltak meg.

A szónok – remek dramaturgiai érzékkel – egy kis szünetet tartott,

majd diadalmasan körbenézett, és így szólt:

– Na, látjátok, a pohár nem esett le, tehát nincs Isten!

A jelenlevő kubikosok, brigádvezetők, sofőrök, raktárosok között halk morajlás futott végig. A tény az tény volt, a pohár valóban nem esett le az asztalról.

Valaki megjegyezte, hogy lám-lám, iskolát nem sokat végzett, de mégsem buta ember ez a János. Ezzel többen egyetértettek, és helyeslőleg bólogattak.

Ezzel véget ért a magasröptű reggeli okítás, megtörtént a munkák szétosztása, világossá vált mindenki előtt a napi feladata, no meg a kávé is elfogyott, így lassan kiürült az iroda, mindenki elindult elvégezni a rábízottakat.

Pedig micsoda lehetőség volt! Egy szempillantás alatt meg lehetett volna értetni minden jelenlévővel, hogy a Teremtő elsősorban rajtunk, embereken keresztül hat, végzi tevékenységét. Azóta is sajnálom, hogy nem tettem meg.

Ma már egészen biztosan odamennék, és – valószínűleg sokak megrökönyödésére – lelőkném az asztalról azt a poharat.

■ GYARMATI GÁBOR

Jézus-banda a sportarénában

A fiatalok által már nagyon várt *Ez az a nap!* című keresztény könnyűzenei rendezvény idén október 2-án zajlott a Papp László Budapest Sportarénában. Egyházunk képviseletében *Szeverényi János* országos missziói lelkész kért áldást az alkalomra a felekezetek közös imádságában (*első képiünkön*).

Evangeliumi üzenettel és Jézusról szóló énekeivel lépett színpadra a koncert főelőadója, az amerikai *Jesus Culture Band*, amely először járt Közép-Európában (*balra*).

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS felvételei

Bibliatársulati ülés

► Ülést tartott szeptember 27-én a Magyar Bibliatársulat Alapítvány (MBTA) elnöksége és kuratóriuma. A szervezet elnöke, *D. Szebík Imre* nyugalmazott evangélikus püspök az új egyházi törvénnyel kapcsolatban sajnálatát és együttérzését fejezte ki azon tagesházak képviselőinek, amelyeknek az új jogszabály nagy meglepetést és csalódást okozott. Az elnök kijelentette, hogy a bibliatársulatnál a tagesházak továbbra is egyenrangú félként, keresztyén testvéreként, megkülönböztetés nélkül együtt munkálkodnak a rájuk bízott feladat elvégzésén.

Az ülésen bemutatkoztak a bibliatársulat önkéntesei; az önkéntesség európai évében a társulatban végzett munkához való csatlakozásuk különös hangsúlyt kapott.

Munkaterületük a bibliatársulat kiadványainak népszerűsítése lesz: terjesztik az MBTA hírlevelét, illetve gyülekezetekben számolnak be a magyarországi és a nemzetközi bibliamunka híreiről. Reménység szerint az önkéntesek válaszolhatnak olyan megkeresésekre is, amelyeknek a

bibliatársulat – kevés munkatársával – eddig nem tudott eleget tenni.

Az ülésen szó esett a bibliarevizíós munkáról, a nyáron és szeptemberben szervezett konferenciáról (*Újraírt Biblia és Jakab király Bibliája*), a nyári gyülekezeti táborokban végzett ingyenes bibliaosztásokról, illetve az újabb kiadványok előkészítéséről. A grémium ezenkívül meghatározta az új, 2011. decemberi adománygyűjtő akció célját: a református egyetemes konvent felhívására

hoz kapcsolódva a Kárpát-medencei iskolák kilencedikes diákjait szeretnék ellátni teljes Szentírással.

A kuratórium megemlékezett az augusztus 25-én elhunyt *Eugene A. Nidáról*, a 20. századi bibliafordítás meghatározó alakjáról – munkásságát *Pecsuk Ottó* főtítkárrá méltatta –, valamint a Bibliatársulatok Világszövetségének korábbi elnökéről, *dr. George Bartonról*, aki ez év májusában halt meg.

A bibliarevizíó folyamatáról adott tájékoztatójában a főtítkárra elmondta, hogy az eddig elkészült próbakiadások szövegei továbbra is elérhetőek a bibliatársulat és a tagesházak honlapjain. Az anyagi lehetőségek függvényében az MBTA tervezi – még októberben – egy bibliai könyv próbakiadásának nyomtatásban való megjelentetését. A teljes revideált Szentíráss megjelentetésének tervezett dátuma 2013 vége.

► Forrás: MBTA

HETI ÚTRAVALÓ

„Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk” (1Jn 5,4)

Szentháromság ünnepe után a 17. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a Krisztusba vetett élő hitünk győzelméről s egységet teremtő erejéről tanúskodnak: csak Krisztusban egy az egyház! „Hiszem az egy, szent, egyetemes és apostoli egyházat” (*Niceai hitvallás*) – ezt vallja minden christianus! „Egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és az emberek között: az ember Krisztus Jézus, aki önmagát adta váltságul mindenkiért.” (1Tim 2,5–6; LK) „Ímé, mily jó és mily nagy gyönyörűség / Az atyafiak közt az egyenesség...” (GyLK 765) Ám szívleljük meg *dr. Luthernek* a heti igénkhez fűzött szavait: „Azért ha a világot le nem győzöd, hanem engeded, hogy a világ győzzön le téged, hiába dicsekszel a hittel és Krisztussal, mert tulajdon cselekedeteid tesznek tanúságot ellened, hogy nem vagy Isten gyermeke!” A kánaáni asszony bátor és kitartó hitét maga Jézus minősítette nagyinak, mert Urának ismerte el őt, és szaván fogta: „*Úgy van, Uram! De hiszen a kutya is esznek a morsákból, amelyek uruk asztaláról hullanak.*” Meggyőzte őt: „*Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod!*” (Mt 15,27.28) „*Aki hisz öbenne, nem szégyenül meg. (...) Aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözü!*.” De ezt az evangéliumot hirdetni kell, mert a hit „*hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által.*” (Róm 10,11.13.17) Jézus útközben meggyógyította a ruháját hátulról megérintő vérfolyásos asszonyt: „*Leányom, a hited megtartott téged: menj el békességgel...*” (Mk 5,34) Hogy teljessé váljon győzelmes hitünk, próba alá kerülhet, s „*boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját, amelyet az Úr megígért az őt szeretőeknek.*” (Jak 1,12) Az Úr nem „távgyógyító” praktikával, hanem isteni erejével gyógyította meg a kapernaumi százados szolgáját, aki elismerte az ő hatalmát: „*...hanem csak szólj...*” Jézus is elcsodálkozott: „*Mondom nektek, Izráelben sem találtam ekkora hitet.*” (Lk 7,7.9) De bennünk találna-e mustármagnyt? „*Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt...*” (Zsid 11,6) Az apostolok által sok jel és csoda történt; Urukrol tanúskodtak, s hitükért vállalták a megvertetést is: „*...örömmel távoztak a nagytanács színe elől, mert méltónak bizonyultak arra, hogy gyalázatot szenvedjenek az ő nevéért; (...) és hirdették a Krisztus Jézust...*” (ApCsel 5,41.42) Jézus a kereszten halála által legyőzte a sátán, a bűn és a halál hatalmát, beteljesítve az Írást „*ezt mondta: »Elvégeztetett!« És fejét lehajtva, kilehelte lelkét.*” (Jn 19,30) Átadta Atyjának. Péter utánozni akarta a tengeren járó Mesterét, aki hívta: „*Jöjj!*” Ő „*elindult a vízen, és Jézus felé ment,*” ám amikor nem öreá figyelt, süllyedni kezdett. Jézus belépett a hajóba, elült a szél, s övéi megvallották: „*Valóban Isten Fia vagy!*” (Mt 14,29.33) János később ezt írta: „*Ki az, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?*” (1Jn 5,5) „*Ó, a hit – nagy bizonyosság! / Látja azt, mi rejtte van. / Isten ígér. Így felel rá: / »Úgy van, indulok, Uram!«*” (EÉ 329,5) „*Jöjj!*”

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Az Evangelikus Kántorképző Intézet téli kántorképző tanfolyama október 29-én, szombaton kezdődik, az ünnepélyes nyitóáthítat délelőtt 10-kor lesz. A tanfolyam húsz szombati tanítási alkalomból áll. Jelentkezni a kántorképző címen (2151 Fót, Berda József u. 3.) vagy e-mailben (kantorkepzo@citromail.hu) lehet. Bővebb információ az intézet honlapján (<http://kantorkepzo.lutheran.hu>) található. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HIRDETÉS

A felügyelők országos találkozójának programja

Révfülöp, november 4–6. • Téma: Válságban

A találkozó péntek este vacsorával kezdődik, és vasárnap ebéddel zárul.

Péntek • 18.00: Vacsora • 18.30: Köszöntő – *Pröhle Gergely* országos felügyelő • 18.40: Nyitóáthítat: *Az engedelmesség okozta válság (Jón 2,1–5)* – *Fabiny Tamás* püspök • 19.10: Előadás: *Mentális, személyes és családi válság többféle nézetből* – *Réthelyi János* orvos és *Johann Gyula* lelkész

Szombat • 8.30: Reggeli • 9.00: Áthítat: *A kifulladás (eredménytelenség) válsága (1Kir 19,2–4)* – *Szemerei János* püspök • 9.30: Előadás: *Globalizáció és válság* – *Cséfalvay Zoltán* államtitkár • 10.30: Előadás: *Környezeti válság* – *Gadó György Pál* környezetvédelmi szakember • 12.30: Ebéd • 14.00: Előadás: *A „keresztyén társadalom” vége és ami utána következik* – *Kamarás István* szociológus • 15.00: Előadás: *Minden válság alapja* – *A válság biblikus megközelítése* – *Ittész János* nyugalmazott püspök • 16.00: Fórum • 18.00: Vacsora • 18.30: Vesperás (Zsolt 130) – *iff. Hafenschér Károly*

Vasárnap • 8.30: Reggeli • 9.30: Záró istentisztelet: *Válság a gyászban (Jn 11,32)* – *Gáncs Péter* püspök • 12.00: Ebéd

Jelentkezni a revfulop@lutheran.hu e-mail címen lehet október 31-ig. Kedvezményes részvételi díj: 5000 Ft, amelyet a Magyarországi Evangelikus Egyház számlájára kérünk utalni október 31-ig: OTP 11707024-20347257. A megjegyzés rovatban tüntessék fel: *Felügyelői konferencia*. (Számílat csak a befizető nevére lehet utólag kérni.) A befizetést igazoló szelvényt vagy bizonylatot a regisztráláskor kérjük bemutatni.

A kiírt programot igyekszünk tartani, de mindig közbeszólhat olyan esemény, amely miatt változtatni kényszerülnünk.

PALACKPOSTA

Válaszd az életet!

Ha az üdvözülés attól függne, hogy az ember milyen származással vagy „papírokkal” bír, akkor nekem nagyon előnyös helyzetem lenne. Anyai ágon a felmenőim a dédszülőkig lelkesek voltak, megkereszteltek csecsemőkoromban, mindig is hittem Istenben, hittem a bibliai történetek valóságában, és egészen kis kortól – hároméves koromtól biztosan – ott ültem a különböző, felnőtteknek vagy gyerekeknek szóló alkalmakon.

Körülbelül öt éves lehettem, amikor Lucfalván a gyülekezetünkben ifjúsági találkozó volt. Annak ellenére összejöttek a fiatalok – és nagy bátorságot tanúsítottak a lelkesek –, hogy ezt akkoriban a politikai vezetés szigorúan tiltotta. Nagyon szerettem a „nagyok” körül sürgölődni, és figyeltem, hogy mit csinálnak. Egy csoportos beszélgetés során, amikor elmentem a csoport mellett, hallottam egy mondatot, amely máig is a fülemben cseng: „Ha üdvözülni akarsz, akkor meg kell térned.” Amint továbbhaladtam, ezen gondolkodtam: „Én üdvözülni szeretnék, de mi az a megtérés? Ha ez a feltétel, hát kimondom, hogy megtértem.” Mivel nem történt semmi, egy vállrándítással továbbálltam.

Tíz éves voltam, amikor egy hirtelen fellépő betegség támadott meg, amely nagy fájdalommal járt. Ekkor Istenhez kiáltottam, hogy vegye el a fájdalmamat. Amit kértem, azt megadta, mert a fájdalom abban a pillanatban elmúlt, és később sem lépett fel újra a hosszan, hónapokig tartó betegség ideje alatt. Az orvosok tanácsaltanak voltak, én pedig beteg voltam, és féltem, mi lesz, ha meghalok.

Kértem egy Bibliát az édesapámtól – ma is ezt a Bibliát olvasom –, és rendszeresen elkezdtem olvasni az *Útmutató* szerint. Minden ige hozzám szólt, megnyugtatót, és egészen bensőséges kapcsolatom alakult ki Istennel. Addig hittem benne, mert a szüleim beszéltek róla, és

én mindent elfogadtam, amit mondtak, most viszont Isten maga közelített hozzám, és kegyelmes szeretetébe vont. Személyesen találkoztam az egy igaz élő Istennel.

Egy novemberi nap túlradó öröm feszített belülről. Úgy éreztem, mintha a föld fölött lebegnék. És éreztem azt is, hogy meg fogok gyógyulni, noha az orvosok nem tudtak mit kezdeni a betegséggemmel. Olyan erős volt a bennem lévő öröm, hogy nem tudtam magamban tartani. Ki kellett mondanom, hogy „Megtértem!”, annak ellenére, hogy egy hang azt kiabálta a fülemben: „Te nem mondhatsz ilyet, mert azt sem tudod, mi a megtérés!” Akkor édesapámmal imádkoztunk, letettem búneimet Isten kezébe, és kimondtam, hogy mától én Jézus Krisztus követője akarok lenni.

Azóta átmentem hullámvölgyeken és magaslatokon is, és sok csoda történt az életemben. A nehézségek között Isten ígéje olyan drága kincsnek bizonyult a számomra, amelynek életmegtartó ereje van, amely szó szerinti értelemben is, azaz a fizikai életemet is jelentette és jelenti. Meg van írva: „...*az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válasszd azért az életet.*” (5Móz 30,19; Károli-fordítás) Én az életet választottam. Válaszd te is az életet!

■ SZÉLL ÉVA ANNA

Névjegy: Széll Éva Anna
Hittanár, ének-zene tanár, egyházzenesz vagyok, jelenleg hatodéves teológushallgató Vanyarcon. A hatodévvvel kapcsolatban háromszor is ezt az igét kaptam: „*A rád bízott drága kincset őrizd meg a bennünk lakozó Szentlélek által.*” (2Tim 1,14)

OSZTOZÓ

Kulturális kolbászolás az Alföldön

Sok-sok éve a szegedi egyetemi élet velejárója az *őszi kulturális fesztivál*. Ilyenkor még pezsgőbb lesz a napfény városának kulturális élete. Léptenyomon koncertek, kiállítások, irodalmi estek és filmvetítések plakátjaira bukkanhatsz.

Október 18-án este 7-től például a ferencesek alsóvárosi templomában *Csanádi László* DLA orgonaművész ad koncertet. A szegedi muzsikuskorábban Vicenzában élt, majd a Montecchio Maggiore-i dóm orgonistája volt. A szegedi koncerten ezúttal *Bach* és *Liszt* orgonadarabjaiból válogat.

Október 24-én este a Honvéd téri református templomban *Kiss Gergely* és barátai megzenésített istenes verseket játszanak. Olyan klasszikusok Istent kereső költeményei hangzanak fel, mint *József*

Attila, *Babits Mihály* és *Ady Endre*. Liszt Ferenc születése kétszázadik évfordulójának apropóján pedig a szegedi fogadalmi templomban a Szegedi Szimfonikus Zenekar a *Krisztus-oratóriumot* adja elő október 22-én este fél 8-tól.

És hogy a könnyedebb műfajból is ajánljunk neked, megemlítjük a 30Y és a *Heaven Street Seven* október 21-ei koncertjét, amelyre az egyetemisták egyik törzshelyén, a JATE Klubban kerül sor.

Október végén érdemes el látogatni a Dél-Alföld másik megyeszékhelyére, Békéscsabára is. A kolbász fővárosaként ismert településen ugyanis négy napon keresztül a piros és csipős finomsága a főszerep. Száraz, vastag, sült vagy lán-golt? Kedveld akármelyiket, biztosan találsz neked ízlőt. Október 28-a és 31-e között a

csabai kolbászfesztiválra ráadásul ellátogat a *Csik zenekar*, a *Magna Cum Laude*, a *Balkan Fanatik* és *Boban Markovic* is.

Amíg zenélnek, részt vehetsz a kolbásztöltő versenyen, vagy magad is megkóstolhatod a környék finomságait. Bővebb infó és jobbnál jobb kolbászreceptek a www.kolbaszfesztival.eu internetes oldalon. Arra a kérdésre pedig, hogy mit keres a kolbász egy evangélikus hetilap ifjúsági rovatában, álljon itt válaszul *Dedinszky Gyula* neve. A békéscsabaiak legendás lelkesze ugyanis egykor nemcsak ette, hanem néprajzi könyveiben népszerűsítette is a csabai csemegét.

Nincs más dolgunk ezután, mint kellemes idő- és kolbásztöltést, valamint jó étvágyat kívánni!

■ JENŐ

Szélrózsza – Megvan a győztes pályázat!

Ezúton köszönjük minden pályázónak a Szélrózsza 9. országos evangélikus ifjúsági találkozó reklámarculati pályázatán való részvételét. A Szélrózsza Tízek döntése alapján a Kreatív Flotta Stúdió tervezete nyert. (A plakátot a Szélrózsza Facebook-oldalán vagy a <http://www.evangelikus.hu/ifyusag/szelrozsza-megvan-a-gyoztes-plakat-es-logo> link alatt tekinthetitek meg.)

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

AZ ÖNKÉNTESSEG EURÓPAI ÉVE 2011

„Köszi, KÖSZI!”

► **Fiatalok a fiatalokért – több szervezet tevékenységét is ez jellemzi. A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetségnek (Mevisz), illetve a Keresztény Ifjúsági Egyesületnek (KIE) több évtizedes múltja van (az elmúlt hónapokban mindkettőről olvashattatok már az ifjúsági oldalon), míg a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért és Gyermekekért Egyesület (röviden: KÖSZI) ennél lényegesen fiatalabb, hivatalosan 2010. július 29-én alakult meg, noha szervezői közössége egy évtizedes múltra tekint vissza. Az evangélikus elkötelezettségű, de a más felekezetekből érkezők előtt is nyitott KÖSZI célja olyan programok szervezése, amelyekben a gyermekek és a fiatalok megtapasztalhatják a Krisztus közösségében jelen lévő valódi öröm élményét.**

Évente négy evangélikus táborot szerveznek, különböző korosztályoknak: a *Téli berek* hitépítő táborba az 5–10. osztályosokat, az *Életfonal* életvezetési táborba – tavasszal – a 7–12. osztályosokat, a nyári *Napvető* gyerektáborba a 3–8. osztályosokat várják, az őszi KÖSZI-tábortalálkozóra pedig mindhárom korcsoport meghívást kap.

Emellett az egyesület megalkulása óta eltelt bő egy évben több mint húsz, más jellegű program létrejöttében is közreműködtek: szerveztek családi, ifjúsági csendesnapokat több gyülekezetben és iskolában, tartottak gyermekfoglalkozásokat más evangélikus szervezetek – például a már említett Mevisz – rendezvényein, jótékonysági ruhaosztást a pilisi gyermekotthonban, élő könyvtár programot a Szélrózsza-utótálálkózón, kiscsoportos beszélgetést a Csillagpont református ifjúsági találkozózn...

– Bármilyen programot szervezünk is, a lényeg mindig ugyanaz: szeretnénk Isten felé közeledni, őt hívni az életünkbe, átélteni, megtanulni, milyen keresztény fiatalnak lenni, és mindezt élményszerűen, játékosan, interaktívan, kreatívan megmutatni másoknak, úgy, hogy örömet szerezzen nekik – mondja *Kélnyi Zsolt* (32), az egyesület elnöke, a Napvető táborok vezetője. A közgazdász végzettségű fiatalember „kenyérkéréső” munkája során is vezetőszervezéssel (ezen belül üzletfejlesztéssel és projektmenedzsmenttel) foglalkozik, a KÖSZI-n kívül pedig egy másik civil szervezetnek, nevezetesen a budapesti közösségi közlekedés jobbításáért fáradó Városi és Elővárosi Közlekedési Egyesületnek is tagja.

– Egyik legfontosabb eszközünk a közösségteremtés – de ez nem jelenti azt, hogy a gyülekezetek helyébe kívánnunk lépni, sőt! – hangsúlyozza Zsolt, akinek evangélikus identitása a Deák téri gyülekezetben alapozódott meg.

– Azt reméljük, hogy egy-egy KÖSZI-rendezvény után a gyerekek, fiatalok nemhogy kevésbé, hanem még erősebben fognak kötődni a saját gyülekezetükhöz, hiszen hétről hétre ott találják, találhatják meg a táborokban megismert, megszeretett programokat: éneklés, áhítatok, beszélgetések, játékok.

Ettől függetlenül természetesen

tesen igyekeznek tartani a kapcsolatot a látóköriükbe került fiatalokkal (és idősebbekkel): hetente küldenek nekik hírlevelet a közeljövő evangélikus/keresztény programjairól – és várják soraikba azokat a tizennégy év feletti érklődőket, akik szívesen bekapcsolódna a KÖSZI önkéntes munkájába.

Az önkéntesek létszáma folyamatosan nő, jelenleg hatvanegyen vannak. A csapat nagy része főiskolás és egyetemista, de középiskolások és már dolgozó emberek is tartoznak közéjük.

– Igazán színes csapat alakult ki, hiszen a lelkeseken és teológushallgatókon kívül vannak közöttünk más, világi tudományokban jártas emberek is. Éppen ez a különlegessége az egyesületnek: különbözőek vagyunk, sokfelől jöttünk, de közös bennünk, hogy szeretnénk másoknak is megmutatni, milyen örömet jelent Krisztus közösségében élni – emeli ki *Horváth Márti* (24) Győrben élő joghallgató, a KÖSZI egyik elnökhelyettese, aki korábban

A KÖSZI múlt hét végi tábortalálkozója

már a Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó gyerekekprogramjaiban és a Közös Pont misszióban is önkénteskedett.

– Vannak feladatok, amelyek sok energiát igényelnek, de amikor látjuk-halljuk a végeredményt, a sok mosolygós gyermekarcot, a hálás öleléseket, a kedves szavakat, akkor minden fáradtság szertefoszlik.

– A gyerekekben annyi szeretetet van, hogy a legzajosabb gyereksereg is hatalmas feltöltődést ad – erősíti meg *Frenyó István* (20), akinek az eddigi legemlékezetesebb KÖSZI-s élménye is hozzájuk kapcsolódik: júliusban néhány társával a Felvidéken segédkezett a lovaszpatonai és a szárdi evangélikus gyülekezet közös szlovák–magyar gyermektáborának lebonyolításában.

– A KÖSZI külső kapcsolattartójaként igyekszem minél több mindenből kivenni a

részem: tartom a kapcsolatot a szülőkkel, az egyesületet bármilyen ügyben megkeresőkkel, de az informatikai rendszer építésére is igyekszem időt fordítani, mert ha kész lesz a rendszer, az sok energiát tud felszabadítani – teszi hozzá az ugyancsak Deák téri gyülekezeti kötődéssel bíró műegyetemi hallgató.

Mivel programjaikkal elsősorban a nyolc–tizennyolc év közöttieket célozzák meg, a lelki tartalom kidolgozása mellett kiemelten is fontosnak tartják az alkalmak szakmai, pedagógiai előkészítését. A táborvezetőknek például *Benkóczy Péter* (36), a kőbányai gyülekezet lelkesze is tartott már tréningeket:

– A csoportalkalmak játékaikat, feladatait a biblio- és a pszichodráma eszköztárából merítem. Nagyszerű, meghitt alkalmakat tudhatunk már magunk mögött, olyanokat, ahol a személyes felkészülés, az önismeret, a spirituális gazdagodás, a vezetői kompetenciák fejlesztése is teret kapott – idézi fel benyomásait az egyesület ellenőrző bizottságának tagja, aki egyúttal a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Bizottságával, illetve illetékes osztályával való kapcsolattartásért is felelős.

– Azt látom: nem pusztán úgy tekintenek egymásra a csapat tagjai, mint társra az úton vagy jó barátára, inkább mint testvérekre egy családban.

– A programjainkat, megoldásainkat ettől függetlenül érhetik persze kritikák – és ezekből igyekszünk is tanulni –, de számomra az a legfontosabb, hogy a szervezőcsapatunk tag-

jai valóban szívvel-lélekkel, minden érdek nélkül, a gyerekekért és fiatalokért bármit vállalva dolgoznak – teszi hozzá *Pellionisz Petra* (27), a KÖSZI egyik elnökhelyettese, a Téli berek tábor vezetője. Az iskolapszichológusként dolgozó lány eredetileg római katolikus, de az utóbbi években a Deák téri evangélikus gyülekezet alkalmait látogatja.

Minden egyes égyüttlét, tábor felejthetetlen élményeket nyújt, és egyben lelki feltöltődést is ad, a saját hitbéli életem gazdagodását, Istennel való kapcsolatom elmélyülését jelenti. Ez nemcsak jó hangzó mondat, hanem a legfontosabb élményem valóban az, hogy minden egyes közösen eltöltött táborban elkísér az érzés, hogy a Jóisten velünk van, máskülönben nem szerezne ennyi örömet, épülést alkalmról alkalmra.

■ V. J.

Evangélikus szakkollégiumok, hol vagytok?

A tanévkezdés mindig különösen izgalmas szakasza az évnek. Nehéz lenne pontosan megmondani, hol kezdődik, és hol ér véget. Az ősznek egy olyan rövid, átmeneti szakasza, amikor egyszerre meghatározóak a nyári élmények és a következő tanévre vonatkozó várakozások. Egy-szerre tisztulnak a közelmúlt és a kö-zeli jövő eseményei. Különösen jó ilyenkor összeülni baráti beszélgeté-sekre, hiszen van miről beszélni, kü-lönösen akkor, ha nyáron elmaradtak a rendszeres találkozóások.

Túl a kurzusfelvételeken és az el-ső előadásokon, a vasárnapi istentisz-telet után mi is körbeültük a négy-szögletű asztalt egy Tisza-parti egye-temi kollégiumban. Írhatnám, hogy az egyetemi ifi tartott kihelyezett munkaebédet, de ez a társaság még az evangélikus ifinél is több, mert itt már barátságról van szó...

A közös főzés közben mindenki el-mesélte, hogy milyen az új kollégium, ki hová költözött, kinél és mit fog ta-nulni. Milyen változásokra lehet szá-mítani, kinek milyen szerződéseket kell majd aláírnia. Bőven akad miről be-szélni. A felsőoktatás problémái (finan-szírozás, orvosképzés, tanárképzés stb.) széles körben ismertek, napon-ta hallani róluk még a kereskedelmi té-vék híradóiban is, pedig ott csak a ka-tasztrófáknak van hírértékük...

Furcsa ellentmondás, hogy bár szervezeti szinten beszélnek a felső-oktatásról, magukkal a hallgatókkal nem sokat foglalkoznak, annak elle-nére, hogy már több, reformnak ne-vezett „kísérlet” szenvedő alanyai voltak/lesznek. Ma már többen hasz-nálják joggal az „elfeledett generáció” kifejezést erre a korosztályra.

Ebben a cikkben csak egyetlen hiá-nyosságra, sok-sok evangélikus hallgató kívánságára hívnám fel a figyelmet; olyan kérdésre, amely a mi generá-cióinkat még az ügynökkérdésnél is job-ban izgatja. Ez pedig az evangélikus egyetemi szakkollégiumok égető hiá-nya, miközben a felsőoktatás a mai és jövőbeli állapotában valósággal szom-jazza ezeket a szellemi műhelyeket.

Egyházunk intézményeit vizsgálva úgy tűnik, hogy az óvodáktól kezd-ve minél feljebb jutunk az oktatás hi-erarchiájában, annál jobban fogy el a lendület és a fantázia az egyház te-vékenységét illetően. A statisztikák alapján (*Oktatás-statisztikai évkönyv 2009/2010*) 40 ezer fővel van több hallgató a felsőoktatásban, mint óvo-dás, miközben 18 evangélikus óvodá-ra csak két egyetemi szakkollégium jut, az is a fővárosba koncentrálva.

Ez a trend kicsiben meg a Szélrö-zsával kapcsolatban is megfigyelhe-tő, hiszen ott is alkalomról alkalom-ra csökken a hallgatókhoz igazított vi-ták, beszélgetések száma. Egyszerű-en nem esik szó az egyetemistákról, főiskolásokról. Pedig a középiskola után is van élet, még ha ott már fia-tal felnőttekről van is szó.

Nem egyszerű társaság, az biztos. Nem lehet kötelezni őket semmire, nem hozza be őket a szülő, sőt csak ak-kor mennek bárhová, ha értelmét lát-ják. A komolyzene helyett nagyrészt va-lami egészen mást hallgatnak. Inkább előre tekintenének, nem hátra. Ha rajtuk múlna, gitárral és fuvolával ze-nélnének vasárnap, az istentiszteleteken azokat az ifjúsági dalokat szeretnék énekelni, amelyeken nemcsak ők nőt-tek föl, hanem a ma már harmincon tí-

li korosztály is, miközben ott az újdön-ságot egy még régebbi liturgia jelenti...

Mint egyetemi oktatónak viszonylag széles rálátásom van a mai felsőok-tatásra és a benne tanuló hallgatók-ra. Ezek alapján nyugodtan meg-erősíthetem a hírt: a minőségromlás minden szinten egyértelmű. Ennek oka és mibenléte pillanatnyilag nem fontos, nem ezekre a problémákra szeretnék rámutatni. A fő gond az, hogy megszűnt az egyetemeknek az a sajátosságuk, hogy csak az elittel foglalkozzanak. Ebben az esetben az elit teljesen pozitív tartalmat kap (motivált, érdeklődő, tanulni képes és akaró, jól nevelt stb.).

Az oktatók leterheltek, vég nélkül tartják az órákat. A hallgatók száma a többlepcsős képzési rendszer követ-keztében a többszörösére nőtt, miköz-ben a tantermek száma és mérete vál-tozatlan maradt, így az órákat több-ször is meg kell tartani, hogy minden-ki részt vehessen rajtuk. Egyszerűen nem jut elég idő és energia sem a te-hetséggondozásra, sem pedig az em-beri hangú beszélgetésekre a túlterhelt felsőoktatásban. Erre pedig nagy szük-ség lenne, mert egy jól sikerült beszél-getés gyakran többet jelenthet, mint több száz oldal befűlázása!

Ma már a szó szoros értelmében tömegével érkeznek a diákok – nem csak az egyházi középiskolákból –, akik vágnak a minőségi szellemi kö-zösségre, ahol nemcsak a „lájkolás-ról” lehet beszélgetni. Nem is beszél-ve arról, mennyi Istenhez fohászko-dó hallgatót látni, különösen vizsga-időszakban...

Egy szakkollégium nemcsak me-nedéke lehet a tömegoktatást el-szenvedő, többre vágyó diákoknak, de a szakkollégiumokra jellemző ok-tatási plusz (különórák, előadások, a tanuláshoz és munkához való hozzá-állás) olyan embereket is az egyház közelébe hívhat, akiket esetleg sem az evangélikus óvodában, sem pedig a hittanórákon nem sikerült megszó-lítani.

Tiszta értékrendszer mentén mű-ködő, friss gondolatoknak helyet adó, tanulási lehetőséget biztosító, a jóra nyitott közösséget adó szakkol-légiumokra talán ma nagyobb szük-ség van, mint eddig bármikor. A magyar felsőoktatás egyszerűen be-teg, szüksége van támaszra, ha nem akarjuk elveszíteni a kiművelt, embe-ri jellemmel bíró hallgatókat, akik a vállukon viszik majd ezt az országot. Az egyik – ha nem a legfontosabb – támaszt a minőségi szakkollégiu-mok laza hálózata jelentheti.

A hallgatói létszám hihetetlenül nagy, miközben a különféle kollégi-umi helyek száma elenyésző. Olyan idő-ket élünk, amikor az egyház megmu-tathatja, hogy nemcsak az elesetteket és a kisdedeket vagy éppen a teológi-usokat, hanem az ország legtehetsége-sbb diákjait is magához engedni, és tud velük mit kezdeni. Az orvostanhallga-tó és a történész is fontos számára, még ha nem evangélikus, akkor is.

A kihívás nagy, de nagy a siker lehe-tősége is. Annál könnyebb módját egyszerűen nem tudom elképzelni an-nak, hogy országunk leendő (evangé-likus) értelmiségét összetartsuk, jó irányba alakítsuk, mint azt, hogy egyszerűen szállást és kiteljesedési le-hetőséget adunk nekik, életüknek talán legfogékonyabb szakaszában. Egy jó szakkollégium óriási poten-

ciál, hát még egy kollégiumhálózat, legalább a nagy, a kutatóegyetemek mellett... (Gondoljunk bele, hazánk jelenlegi vezetői is egy szakkollégium-ba jártak!)

A világ legjobb egyetemei mö-gött ott sorakoznak a kiváló kollégi-umok hálózatai.

A drága műszerek, vegyszerek rendelkezésre állnak a tanszékeken, intézetekben. De a szellem, a közös-ség, a lélek (még) ingyen van, és na-gyon gyakran nem a kutatói közeg a legjobb táptalaj az erkölcsi fejlődés-re. Sőt, azt hiszem, a hazai kutatói társadalomban soha nem volt ekko-ra szükség tisztességes, becsületes, valós eredményeket produkáló szak-embergárdára, mint most. A szakkol-légiumoknak nem milliós berende-zés, hanem egyszerűen egy határo-zott arculat kell, amely jóval olcsób-ban megvalósítható, mint például egy nanotechnológiai laboratórium. Meggyőződésem, hogy az egyházi egyetemek szemléletformálási ké-pességével bármikor felveszi a ver-senyt egy jó egyházi szakkollégium.

Minden szakkollégiumhoz elengedhe-tetlen a szellemi holdudvar, a kiváló kapcsolati háló. Ha szűkebb közössé-gemet néztem, igen biztató a helyzet. Az ifiórákon vegyesen ülnek az első-éves hallgatók, doktoranduszok, egye-temi oktatók. Ez a kapcsolati tőke hosszú távon felbecsülhetetlen érté-ket jelent. *Szent-Györgyi Albert*, mint az egyetlen olyan magyar Nobel-dí-jas, aki hazánkból nyerte el az elisme-rést, éppen azt emelte ki Szeged kap-csán, hogy óriási előnyt jelent az, hogy délben az ebédlőben a legkülön-bözőbb témával foglalkozó kutatók ül-nek egy asztalnál, mert ez igen ked-vez az új gondolatok megszületésének. Ez ma is így van, de azóta a menza igen nagy és drága lett, túl nagy a zaj, túl sokan vannak, nincs hely, és nem lehet beszélgetni. Pedig megvannak a tehetségek, létezik a szándék, és elég lenne annyit mondani, hogy a kollé-gium ebédlőjében van szabad asztal...

Az itt leírt gondolatok nem világren-gető újdonságok. Mindezt még kita-lálni sem kell, csak a sikeres receptet követni. Mégsem történik érdemben semmi, legalábbis nálunk, evangéli-kusoknál. Budapesten két evangéli-kus szakkollégium működik, míg a vidéki egyetemeken és főiskolákon egy sem.

Ma jóval többen tanulnak a felső-oktatásban, mint működő szakkollé-giumaink alapításakor. Az előző kor-mányok alatt történt, a felsőoktatás-ban tapasztalható drasztikus változá-sok semmilyen lépésre nem késztet-ték az egyházat. A lehetőségek vona-ta pedig robog mellettünk. Csak Szegeden több katolikus szakkollégi-um működik óriási sikerrel, mint evangélikus az egész országban.

A vasárnapi ebéd után a baráti társaság hazaindult: van, aki a jezsu-itákhoz, míg mások egyéb katolikus szakkollégiumokba. Sok evangélikus diák van ebben a helyzetben, hétről hétre országszerte. Az evangélikus egyetemi ifik tele vannak tehetségek-kel, akiket örömmel látnak más egyházak szakkollégiumai. Pedig jó lenne együtt maradni nekünk, evan-gélikus hallgatóknak is. Nemcsak az úrvacsoránál, hanem ebéd után is.

■ DR. PERSAITS GERGŐ
*egyetemi tanársegéd,
mérnök-közgazdász hallgató*

Iskola a határon – kezd magadon a változást!

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület 11. pedagóguskonferenciája

Minék a határán van a közoktatás? A megmenthetőség vagy az összeomlás határán? – ezekkel a kérdésekkel kezdte *Iskola a határon* című előadá-sát *dr. Gloviczki Zoltán*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium közoktatásért felelős helyettes államtitkára a Nyu-gati (Dunántúli) Evangélikus Egy-házkerület október 7–8. között Kő-szegen tartott pedagóguskonferenci-áján. A helyettes államtitkár részlete-sen, számtalan példával illusztrálva is-mertette, hogy miért van jelentős változtatásokra szükség a közoktatás-ban, és az iskolák „megmenthetősé-gének” érdekében milyen intézked-seket tervez a kormány.

„Mindazt, ami a feje tetején állt, a talpára kell fordítani” – hangsúlyo-za az államtitkár-helyettes, aki egye-bek mellett elmondta, hogy az elmúlt húsz évben a rendszerváltozás szám-talan eredményt, módszertani, szer-kezeti megújulást hozott az iskolák életében, ugyanakkor – az európai országok között egyedülálló módon – a közoktatásban megszűnt az álla-mi felelősségvállalás. Magyarorszá-gon jelenleg nincs egységes köz-ponti tanterv, tananyag, szakfelügye-leti rendszer. Kiemelte, hogy mi-közben minden gyermek számára kötelező iskolába járni, nincs kötele-ző előírás arra vonatkozóan, hogy mi az, amit *legalább*, és mi az, amit *legfeljebb* tudniuk kell a diákoknak.

Az elfogadás előtt álló köznevelé-si törvényben az állam mint fenntar-tó jelenik meg. A feladatokat – az „ál-lam testet öltött karjaiként” – a kor-mányhivatalok látják majd el. Elké-szül a *Nemzeti alaptanterv* (NAT) ki-egészítése, az egységes tanterv, beve-zetik a pedagógus-életpályamodellt. A kormánynak az a szándéka, hogy a tisztességes fizetésekhez komoly el-várásokat támasszanak majd a peda-gógusokkal szemben.

Az egyházkerület 11. pedagógus-

■ VARGA MÁRTA

Emlékműavatás Ihász-pusztán

FOTÓ: POLGÁR TIBOR

Százhatvan esztendővel ezelőtt tette le a papi vizsgát *Pap Gábor* dunántúli református püspök, lényegében ezzel zárult le az 1848/49-es forradalmi tevékenységéért elszenvedett üldöztetésének időszaka.

Az évforduló alkalmából a Veszprém megyei Ihász-pusztán emlékművet emel-tek az 1849. június 27-i ihászi ütközetben harcoló honvéd százados, költő tisz-teletére. A bazaltból és márványból készült emlékjel felállítását a helyi önkor-mányszat, a Dunántúli Református Egyházkerület, a közeli Malomsok település evangélikus egyházközsége és a Kerecsényi Dezső Szabadművelődési Társaság támogatta. Az emlékművet október 8-án *Oláh Emil* alezredes, a Honvédelmi Minisztérium Protestáns Tábort Püspökség református tábort esperese, vala-mint *Weltler Gábor* malomsoki evangélikus lelkész áldotta meg (*képgaléria*).

A leleplezést követő ünnepségen a malomsoki evangélikus templomban – mások mellett – a marcaltői Kmety György Evangélikus Általános Isko-la és Óvoda énekkara működött közre Pap Gábor verseiből és szép protes-táns énekekből összeállított műsorral.

► *EvÉlet*-info

Oroszlányi hálaadás

► **Negyvennyolc fős küldöttség érkezett szeptember 30-án, pénteken a Liszt Ferenc repülőtérre a németországi Plochingenből. Az ottani evangélikus gyülekezet fúvószenekara igyekezett Oroszlányba, hogy – a kapcsolatfelvétel harmincadik évfordulóján – a helyi evangélikus közösség ének- és zenekarával együtt ünnepeljen, és adjon hála-lát az Úristennek.**

1981 októberében *Dieter Greiner* kar-nagy vezetésével – dacolva az akko-ri magyarországi egyházvezetés gán-csokodásával – a plochingeni Posa-unenchor emlékezetes koncertet adott az oroszlányi templomban. Ez-után a két együttes rendszeresen ta-lálkozott egymással. *Nagy Dániel* vezetésével az oroszlányi énekkar háromvenként tíznapos németor-szági koncertkörúton vett részt. Köz-ben a két együttes tagjai között szo-ros testvéri, baráti szálak szövődtek. E piciny kezdetből nőtt ki az együtt-működés fája: tavaly a két város meg-kötötte egymással a testvérvárosi megállapodást. Az Oroszlányba érke-zett zenekar tagjait most is elkísérte a város polgármestere, *Frank Buß* is. Szombat délelőtt az együttes fel-kereste a helyi temetőben Nagy Dá-niel sírját. A kegyeleti megemléke-zés zárásaként a harminctagú fúvós-

zenekar eljátszotta *J. S. Bach János-passiójának* zárókorálját, amely Nagy Dániel legkedvesebb éneke volt. Este a városi művelődési köz-pontban a magyarországi protes-táns napok keretében örvendezették meg az oroszlányiakat – *Reiner Nussbaum* vezetésével – jó hangula-tú, magas színvonalú előadásukkal. Közben az együttes egyik zenésze színpadra szólította az 1981-es talál-kozó jelen lévő résztvevőit, közöttük a Posaunenchor akkori karnagyát is, és kis német–magyar zászlós ki-tűzővel ajándékozta meg őket. A koncert után fehér asztalok mellett folytatódott az együttlét, bensőséges beszélgetéssel, vidám játékkal és éj-szakába nyúló közös énekléssel.

Plochingeni barátaink vasárnap délelőtt az evangélikus templom fel-szentelésének 224. évfordulóját ün-neplő gyülekezetet gazdagították ze-nei szolgálatukkal. Ezen a két együt-tes közös előadásában elhangzott Bach 167. *kantátájának* korálfeldol-gozása is.

Délután a templom melletti park-ban már egymást ölelő emberekkel találkozhattak az arra járók. Elérke-zett a búsú pillanata. Mielőtt kigör-dült volna a Budapestre induló kü-lönjárat, a jelenlévők hagyományo-san elénekelték a *Dona nobis pacem* kezdetű kánont – békét a szívben, békét a hazában, békét a közös Eu-rópában!

■ UGRIK ALÍZ

Szepesi találkozó Lőcsén

► **A Szepességről elszármazottak és e terület iránt érdeklődők szeptember 22–25. között talál-kozót szerveztek a hajdani Sze-pes vármegye székhelyén, Lőc-sén. A rendezvény témája az evangélikus egyházban is nagy szerepet játszó polgári csalá-dok és a lőcsei evangélikusság története volt.**

Nagy élmény volt az odautazás során az *Andrássyak* Gömör megyei sas-féjszkében, Krasznahorka várában a lőcsei fehér asszonyról szóló kiállítás megtekintése. A tárlat a lőcsei és a betléri múzeum közös rendezésében jött létre, célja a Rákóczi-szabadság-harc végén játszódó legendás törté-net elemeinek és valóságalapjának bemutatása volt. Példaszerű együtt-működés valósult meg a magyaror-szági intézményekkel: például a sza-badságharc nyomtatott újságjának, a *Mercurius Veridicus*nak egy példá-nyát az Evangélikus Országos Könyv-tár kölcsönözte.

A bemutatkozó est alkalmával a megjelentek érdekes egyéni és csalá-di történeteket idéztek fel. A résztve-vőket másnap a lőcsei polgármester fogadta a nevezetes történelmi város-háza tanácstermében, majd a Szepe-si Múzeumhoz tartozó – hajdan az evangélikus liceumnak otthont adó – Hain-házban konferencia keretében előadásokat hallgattak meg, el-sősorban a szepesi családtörténet témájában.

A helyi szlovák szakemberek, a lőc-sei levéltár és a múzeum munkatár-sai a szepesi családkutatás irodalmát ismertették, illetve a *Probstner* és a *Steinhausz* család példájával illusztrálták egy-egy cipszer família életét. A lőcsei restaurátorműhely munka-társa vetített képes előadáson mutat-ta be a főtéri Szent Jakab-templom halotti emlékműveit, építáriumait. E díszes síremlékek jórészt evangélikus polgároknak állítottak emléket, hi-szen a templom 1544-től 1674-ig evangélikus kézben volt.

A magyar résztvevők közül is töb-ben tartottak előadást: *Neidenbach Ákos* a Tátra-kutatásról beszélt, *Schermann Ákos* pedig a neves sze-pesi helytörténész, *Hajnóczy R. József* családját mutatta be. *Demeter János* hódmezővásárhelyi református lel-kész neves ősről, a 18. századi *Weisz János* lőcsei evangélikus pásztorról szólt, majd *Kovács Teofil*, a debreceni református gyűjtemények munka-társa Debrecen és Lőcse 19. századi kulturális kapcsolatait részletezte *Osterlamm Ernő* lőcsei származású debreceni tanár példáján. *Hollóházy Ildikó*, az egyik legszebb lőcsei pol-gárház tulajdonosának, a *Barcs* csa-ládnak a leszármazottja a család egyik nőtagjának leánykori naplójá-ból idézve illusztrálta a 20. század ele-ji polgári társaság életmódját, szoká-sait, míg *Lorx Ádám* a dédapjáról, a tátrai, illetve Szepes vármegyei főor-vosként működött *Lorx Sándorról* beszélt.

A többnyelvű szepesi múlt emlé-kére a lőcsei evangélikus műemlék tem-ető kápolnájában szlovák–ma-gyar–német áhítaton vettek részt az egybegyűltek, *Daniela Strbková* helyi lelkész nő, illetve *Missura Tibor* és *Johannes Erlbruch* lelkészek köz-reműködésével.

Astrid Kostelníková-Zwillingová, a gyülekezet felügyelője a mára kisszá-múvá zsugorodott, nagy múltú lőcsei evangélikusság történetéről beszélt, majd az általa összeállított temetőis-merető füzet alapján bemutatta a

művészi és történeti értékű síremlé-keket.

A résztvevők megkoszorúzták Lőc-se város és az evangélikus gyüleke-zet jótevőjének, *Hermann Gusztáv-nak* és az evangélikus egyetemes egyházi felügyelőnek, *Zsedényi Edé-nek* a síremlékét. (A háború után

evangélikus templomot látogatta meg. Megkoszorúzták *Grósz Alfréd* gimnáziumi tanár és neves Tátra-hegymászó háromnyelvű felirattal ellátott emlékművét és a szépen helyreállított késmárki műemlék tem-etőben a három késmárki vértanú síremlékét.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A lőcsei városháza szepesi pártázatos első emelete

lerombolt Steinhausz családi sírkert új márványtáblát kapott a család le-származottja, *Greschik Gyula* pro-fesszor jóvoltából.)

Szombaton fakultatív programon nyílt lehetőség a Szepesség felfedezé-sére: volt, aki Lőcsét nézte meg ala-posan, volt, aki ősei nyomába erde-va a dolyáni csépánfalvi Thőke-kú-ria maradványát kereste föl, vagy a zsigrai templom Szent László-freskóit tekintette meg. Egy népes csoport Késmárkon a szépen helyreállított evangélikus fatemplomot és az új

Lőcsére visszatérve az evangélikus templomban koncertet adott az orvo-sokból álló Bolyai vonósnegyes. A kö-zös étkezések helyszínéül szolgáló lőc-sei főtéri Arkada Szállóban tartott záróesten a résztvevők – a jól sikerült találkozóznak köszönhetően – elhatá-rozták, hogy az ősök emlékének és a szepesi (cipszer) hagyományoknak az ápolása céljából a továbbiakban is kapcsolatot tartanak egymással.

A rendezvényt a Magyarországi Evangélikus Egyház is támogatta.

■ CZENTHE MIKLÓS

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk az érdeklődőket a Páratlanklub alkalmára, amelyet a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának földszinti termében (1085 Budapest, Üllői út 24.) tartunk október 19-én, szerdán 18 órai kezdettel. Az alkalmon *Radosné Lengyel Anna*, az MEE országos-felügyelő-helyettese, a Magyar Rádió szerkesztő-riportere *Kapcsolata-ink – A szó hitele* címmel tart előadást. Mindenkit várnak a Páratlanklub szervezői!

HIRDETÉS

A Mosonmagyaróvári Evangélikus Egyházközség alapítványának, a Harangszó Alapítványnak a kuratóriuma ezúton köszöni meg a 2010. évi 1%-os felajánlást, amelynek összege 182 169 forintot tett ki. Ezt az össze-get az egyházközségben folyó hitoktatás támogatására és a gyülekezeti élet fejlesztésére fordítottuk.

Istentiszteleti rend • 2011. október 16.

Szentháromság ünnepe után 17. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Lk 14,1–11; Ézs 49,1–6. Alapige: 1Kor 12,12–27. Énekek: 446., 265.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) id. Görög Tibor; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (úrv., ifjúsági) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) Bolba Márta, liturgus: Muntag Lórin; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. fél 11. (úrv., templomszentelési ünnep) dr. Varga Gyöngyi; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (labirintus istentisztelet); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szebik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; negyed 12. Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. dr. Agod Anett; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. dr. Agod Anett; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gőzön Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsi; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsi; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. dr. Joób Máté; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 2. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Szepesség akkor és most címmel jelent meg az egy évvel ezelőtt – 2010. szeptember 30. és október 2. között – tartott szepességi konferencia jól szerkesztett, fotókkal, ábrákkal gazdagon illusztrált kötete.

A kötet főszerkesztője, egyben a konferencia főszervezője *dr. Tankó Attila*, a Semmelweis Egyetemen működő *Genersich Antal Alapítvány* titkára volt. Az Európai Unió ci-vil programjának és másoknak a tá-mogatásával létrejött rendezvény megszervezésében és lebonyolításá-ban a magyar mellett szlovák, lengyel és kárpátnémet szakmai és civil szer-vezetek működtek közre.

Három helyszínen – Késmárkon, Lőcsén és Nedecvárbán – három szimpozion zajlott. *Késmárkon* orvo-si jellegű témák voltak előtérben, a helyi – *Alexander Béla* röntgenoló-gusprofesszorról elnevezett – orvo-si egyesület és budapesti előadók közreműködésével. De beszámolt tevékenységéről a kárpátnémet szö-vetség helyi csoportja, illetve a késmárki helytörténet ápolásában nagy szerepet játszó *Milan Choma* tanár is.

Ünnepélyes esemény volt a neves magyar patológusprofesszornak, a ko-lozsvári és budapesti egyetem rektorának, a Genersich Antal Alapítvány névadójának tiszteletére a gyermekkorában lakóhelyéül szolgáló szép régi polgárházon elhelyezett emléktábla felavatása. A ünnepélyes alkalmon a késmárki polgármester és a kassai magyar konzul is közreműködött.

Lőcsén a Szepesség hajdani fővárosának történeti jelentőségéről, illet-ve az evangélikus gyülekezet múltjáról volt szó. A régi lőcsei evangélikus temetőben *Genersich Sámuel* lőcsei főorvos felújított síremlékét koszo-rúzták meg a résztvevők. A Lengyelországhoz tartozó *Nedecvárbán* a ma-gyar–lengyel kulturális kapcsolatokat ápoló érdi egyesület mutatkozott be; Érd egyébként egy galíciai várossal, Lubaczówwal is testvérvárosi kapcsolatot ápol.

Kiemelkedő érdekességű volt a II. világháború egyik tragédiája, a katy-ni tömegmészárlás feltárásában kulcsszerepet játszó *Orsós Ferenc* pro-fesszor munkásságának, életútjának ismertetése.

A találkozó jelentős médiavisszhangot kapott, tévétudósítás, újságcik-kek adtak hírt a színvonalas nemzetközi civil és szakmai találkozóról.

■ C. M.

SZEPES REGION
"Then and now..."
SPIŠ
„Vtedy a dnes“
ZIPS
„Damals und heute...“
SPISZ
„Dawniej i dziś...“
SZEPESSÉG
„Akkor és most...”

STRENGTHENING THE MULTILINGUAL CIVIC TRADITIONS AND CULTURAL LIFE OF THE SZEPES/REGION: "THEN AND NOW..."
UPRAVNIŠE VZNEŠENJE POŠTAVNOJ DEDIŠČINE REGIONA ŠPEŠA
„VTEĎ A DNES...“
DIE UNTERSTÜTZUNG DER MEHRSPRACHIGEN BÜRGERTRADITION DER ZIPA „DAMALS UND HEUTE...“
WZMACNIENIE WILNOLEKCYJNYCH TRADICJI ORNOWNYCH DOH I ZEGIA
KULTURALNEGO REGIONU SPIŠ, „DANIEH I DZIS...“
A SZEPESÉGI TÖRÉNYSÉGI POLGÁRI HAGYOMÁNYAINAK ÉS MÜVELŐDMÉNEK ERŐSÍTÉSE „AKKOR ÉS MOST...”

Budapest, 2011

On-line teológiai világlönyvtár

Közös vállalkozásba fogott az Egyházak Világtanácsa (EVT) és a *Globethics.net* nevű oldal. Céljuk, hogy a teológia és a kapcsolódó tudományágak hatalmas szakirodalmát könnyebben elérhetővé tegyék. A digitális világlönyvtár több mint kétszázezer kötetet tartalmaz, és további négyszázötvenezer tudományos anyaghoz nyújt hozzáférést a *www.globethics.net/gtl* címen. Az oldalt a regisztrált felhasználók szabadon böngészhetik.

A *GlobeTheoLib* projekt segítségével megvalósulhat a teológiai ismeretek jobb és hatékonyabb cseréje az egyházak, közintézmények és oktatási szervezetek között. A nagyszabású program modern folytatása annak az – ugyancsak Svájcól indult, fél évszázaddal ezelőtt létrehozott – kezdeményezésnek, amely a kelet-európai protestáns egyházak lelkeszeit látta el a vasfüggönyön keresztül a legújabb nyugati teológiai művekkel – sokszor illegális utakon is. Az ismeretek ilyen szolidaritási alapon működő cseréjének lett globális fóruma a *GlobeTheoLib*, amelynek szellemi atyja és alapítója dr.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Christoph Stückelberger svájci református teológus, szociálétikus.

2008 óta folyt az előkészítés az Egyházak Világtanácsával együttműködve, végül 2010 szeptemberében Genfben összeállt a hatalmas vállalkozás: ekkor hozták létre azt a nemzetközi konzorciumot, amely a világméretű internetes teológiai és ökumenikus könyvtárért felelősséget vállal, és szakértelmével támogatja. (A konzorcium tagjai között találjuk a Lutheránus Világszövetséget is.)

A projekt létrehozói ezen a fórumon kívánják segíteni a világkeresztyéniségen belüli és azon kívüli ismeretterjesztést, a kultúrák közötti teológiai párbeszédet és főként a fejlődő és a fejlődésben lévő, leszakadt régiók szellemi bekapcsolását a vallá-

sok és a kultúrák közötti tényleges párbeszédbe. A *GlobeTheoLib* értékrendjében kiemelt helyen szerepel a szellemi-teológiai javak kölcsönös megosztása, amely segíti a vallási fundamentalizmusok egyoldalúságainak és csőlítésének kivédését, valamint a felekezetek és kultúrák elfogulatlan megismerését.

A projekt honlapján a *Library (könyvtár)* menü alatt minden hasznos információt megkapunk a könyvtár használatához, a *Network (hálózat)* címszó alatt a különböző szervezetekkel kerülhetünk kapcsolatba, a *Research (kutatás)* link pedig a különböző munkacsoportokhoz és kutatási programokhoz vezet. Külön menüpontban helyezhetjük el a saját írásunkat a digitális teológiai könyvtárba, és tehetjük elérhetővé mások számára. Érdekesség: hogy a *Globethics.net* révén arab, indonéz és thai nyelvű anyagok is olvashatók, és már magától értetődő, hogy a teológiai világlönyvtár megtalálható a *Facebookon* és a *Twitteren* is.

► Forrás: PAX News

Tizenhat évért adtak hálát október 9-én, vasárnap Kőszegen. *D. Keveházi László* és *Keveháziné Czégényi Klára* ünnepélyes istentisztelet keretében búcsúzott el attól a gyülekezettől, ahol eddigi nyugdíjas éveit töltötte. A kőszegi időszak nem csupán a pihenésről szólt. Vezettek táborokat, elláttak iskolalelkészi teendőket, szerveztek női imnapokat, látogatták a betegeket, előadást tartottak egyháztörténeti események kapcsán, s persze helyettesítettek ott, ahol éppen kellett.

A kőszegiek hálás szívvel tekintetek vissza az elmúlt tizenhat esztendőre. A Budapestre költöző lelkész házaspárnak megköszönték azt a stabil hátteret, amelyet szolgálatuk jelentett a gyülekezetnek. Az ünnep felemelő pillanata volt, amikor Keveháziné Czégényi Klára (*képiünkön*) a gyülekezetre örökítette Luther-kabátját.

■ BARANYAY CSABA felvétele

Búcsúzás a kőszegi gyülekezettől

HIRDETÉS

Az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsa tisztelettel meghívja Önt október 19-én, szerdán 14 órára az Országos Széchényi Könyvtár VI. emeleti dísztermébe a *Hitélet a török árnyékában (Alsólendva – Kulcsár György)* című ülésszakra, valamint a *Kulcsár György-faksimilék és Hubert Ildikó „Az mit Istennek mívelhetek, örömet kész vagyok hozzája”* című könyvének (Luther Kiadó, 2011) bemutatójára. A vendégeket köszönti *Boka László* megbízott tudományos igazgató. Az ülésszak előadói: *Bánfi Szilvia: A Hoffhalter-nyomda működése a Dráva–Mura vidékén; Csepregi Zoltán: Reformáció a Muravidéken; Gerics Ferenc: A lendlvai Galéria-Múzeum négy évtizede; Hubert Ildikó: Keresztyén életlehetőségek a 16. században.* Elnököl: *P. Vásárhelyi Judit*. A könyveket bemutatja: *Heltai János*. (A kiadványok a helyszínen megvásárolhatók!)

HIRDETÉS

BÉRES Az egészséges emberért

Tegyen a magas koleszterinszint ellen!

„Inkább ne edd meg, sok benne a koleszterin!” – manapság egyre többet halljuk a köznyelvben a figyelmeztetést. Ez nem véletlen, hiszen Magyarországon a felnőtt lakosság jelentős részében a vér koleszterinkonzentrációjának meghaladja a kívánatos határértéket, miközben a többség azzal sincs tisztában, hogy mi a koleszterin, milyen veszélyekkel fenyeget, és mit lehet tenni ellene.

A koleszterin testünk létfontosságú anyaga, alapvető építőköve többféle hormonnak, a sejtmembránjának és az idegsejteknek, valamint a D-vitaminnak és az epesavaknak. Legnagyobb mennyiségben állati eredetű táplálé-

kokból kerül a szervezetünkbe. A koleszterin annak érdekében, hogy a vérben szállíthatóvá váljon, kis zsírszecskekké, lipoproteinekébe ágyazódik. Ebből kétféle létezik: az LDL és a HDL. A magas össz- és LDL-koleszterinszint a szív- és érrendszeri megbetegedések rizikófaktorai, ugyanis ha sok a koleszterin a vérben, az lerakódhat az érfalon, amellyel nő az érlemezésedés kockázata, később pedig infarktus, trombózis vagy agyvérzés alakulhat ki.

A koleszterinszint mértékében az örökletes adottságoknak nagy szerepük van, de szerencsére megfelelő táplálkozással, mozgással és stresszkezeléssel

csökkenthetjük a szintjét. Mindezek felül a növényi szterinek lehetnek jó hatással a megfelelő koleszterinszint fenntartására. A legfontosabb funkciójuk, hogy gátolják a koleszterinfelhalmozódást a bélben, miközben a **növényi szterinek** csaknem teljes mennyisége távozik. Ennek köszönhetően a teljes és az LDL-koleszterin csökken. A Béres Gyógyszergyár legújabb fejlesztésű készítménye, az **Actival Szterin** egy szerre alkalmas a szervezet vitamin-, ásványi anyag- és nyomelemtartalékának biztosítására, továbbá a benne lévő növényi szterinek elősegítik a koleszterinszint csökkentését.

AST1110PR

Étrend-kiegészítő készítmény.

Klinikailag bizonyított, hogy a növényi szterinek csökkentik a vér koleszterinszintjét. A magas koleszterinszint a szív- és érrendszeri betegség kialakulásában kockázati tényező. A kedvező hatás 1,5-2,4 g növényi szterin napi bevitelével érhető el.

Temetőjárás előtt...

Október végén elkezdődik a temetőjárás: mindenszentek ünnepére készülve minden család rendbe teszi hozzátartozói sírját, és emlékezik az elhunytakra.

Soltvadkert helytörténészei és a kultúra barátai azonban már a hónap elején szerveztek egy sétát az elhunyt jeles helybeliek emlékére, amikor még melegek a délutánok, és fél hétig látni is lehet...

Soltvadkertben mindenképp híres

tatásával, valamint egy kis előadás-sal az épített *Lukács* család történetéről. Ezután a közeli protestáns temetőbe sétált át a mintegy huszontöt főt számláló csoport.

A vezetés során nemcsak különböző sírtípusokkal, illetve néhány történelmi személyiség életével ismerkedhettek meg, hanem meghallgathatták egyes sírfeliratok elemzését is. A „sztorik” sem maradtak el, mert bizony a humor mindenütt jelen van – még a te-

FOTÓ: HELYTÖRTÉNET

épület a kápolna. De vajon mindenki megfordult már benne? Bizony nem. Így a program ott kezdődött, az épület és a körülötte lévő sírok bemu-

metőben is. Erről is gondoskodtak az „idegenvezetők”: *idősebb és ifjabb Káposzta Lajos*, valamint *Légrády Andor*.

■ K. L.

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk és várjuk Önt és kedves családját október 23-án, vasárnap 9 órakor kezdődő ünnepi istentiszteletünkre, amelyen hálát adunk Istennek templomunk idén elkészült külső felújítási munkálataiért. Igét hirdet: Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke. Cím: 2889 Súr, Petőfi u. 41.

A sári evangélikus gyülekezet

HIRDETÉS

Meghívó

Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és az érdeklődőket az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat délutáni beszélgetésére október 17-én, hétfő délután 17.30-tól. Helyszín: egyházunk országos irodájának földszinti előadóterme (1085 Budapest, Üllői út 24.). Téma: *Hogyan vi-gyázzunk magunkra?*

Gondolkodjunk együtt arról, miért is megyünk kórházba vigasztalni! Mi az, amiért odaadunk időnket, lényünket, hitünket ehhez a nagyon szép feladathoz? Mit tehetünk, amikor elfáradunk? Szabad-e időnként nehezkedni találni a szolgálatot? Hogyan tudunk új erőhöz jutni? Régi és új megoldásaink...

Érdeklődni és jelentkezni lehet: *Honti Irén: 20/824-5629, iren.honti@lutheran.hu; Kalocsa Zsuzsanna: 20/824-2256, kulzsi@hotmail.com; Bajuszné Orodán Krisztina: 20/770-3838, bokriszti@freemail.hu.*

HIRDETÉS

Meghívó 1928–2011 • Reformáció és nők

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját a temploma felszentelésének 83. évfordulója alkalmából október 14–16-án tartandó gyülekezeti hétvége ünnepi istentiszteletére és alkalmaira.

Az egyházközség elnöksége

Program

Október 14., péntek

- 19.00: Kiállítás és egyházzenei hangverseny.
- Krystyna Steffens* festőművész *Tézis – antitézis – szintézis. Kínai és Európai utak* című kiállításának megnyitója. Megnyitja: *Johannes Erlbruch* lelkész.
- Egyházzenei hangverseny. Közreműködik: a kelenföldi gyülekezet ének- és zenekara. Műsoron *Heinrich Schütz, Sulyok Imre* és *Johann Sebastian Bach* művei. Vezényel: *Bence Gábor*. Igét hirdet: dr. Blázy Árpádné.

Október 15., szombat

- 15.00: Képes beszámoló a mögöttünk lévő esztendőről. Összeállította: *Ittész András*.
- 16.00: Gyerekdélután – kézműves-foglalkozás.
- 16.00: Bibliatanulmány és kiscsoportos beszélgetés: *Reformáció női hangra, avagy Isten újjáformáló ereje Anna és Mária énekében* – dr. Varga Gyöngyi docens-lelkész.
- 18.30: Összegzés, lelki elcsendesedés.

Október 16., vasárnap

- 10.30: Templomszentelési ünnepi istentisztelet. Igét hirdet: dr. Varga Gyöngyi docens-lelkész.
- 12.00: Közös ebéd a tanácssteremben.

HÍREK, HIRDETÉSEK

GYÁSZJELENTÉS

„...*akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál.*” (Róm 8,28)
Isten akaratát elfogadva tudatjuk mindazokkal, akik szerették, hogy *dr. Schulek Ágoston* október 2-án, életének 68. évében megtért Teremtőjéhez. A számára oly kedves budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) veszünk tőle búcsút október 20-án 15 órakor. Kegyeletüket aznap 14 és 15 óra között róhatják le egy szál virággal a templomban. Végső nyughelyére, kívánsága szerint, Visegrádon helyezük el szűk családi körben. Áldott életéért Istennek hálát adva:
gyászoló családja
Magyar Olimpiai Bizottság, Semmelweis Egyetem Testnevelési Kar, Magyar Atlétikai Szövetség, Magyar Örökség és Európa Egyesület, TF Esték Közössége, Százak Tanácsa, Civil Összefogás Fórum, Vasas SC

GYÁSZJELENTÉS

Türelemmel viselt hosszú betegsége után családja körében csendesen elhunyt *Formanekné Missura Mária*. Szerettüinktől október 22-én 11 órakor a kelenföldi evangélikus templomban veszünk búcsút.
A gyászoló család

HIRDETÉS

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Október 16-án, a Szentháromság ünnepé utáni tizenhetedik vasárnapon 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Gyöngkről. Igét hirdet *Beke Mátyás* lelkész.

APRÓHIRDETÉS

Kispesten lakás sürgősen eladó magánszemélytől. 20/594-7918.

Kedvezményes üdülés nyugdíjasoknak Hévízen, Bükkfürdön, Sárváron: 1 hét (reggelivel, vacsorával) 43 000 Ft. Kisbér Tourist. Telefon: 34/352-700.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 16-ától október 23-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel.</i> Benne: Vasárnapi orgonamuzsika 9.25 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 11.10 / m1 <i>Református magazin</i> 11.45 / m1 <i>Balaton-felvidéki református templomok</i> 12.05 / m1 <i>Zegzugos történetek</i> Római út Badacsonyan 14.30 / Duna II. Autonómia <i>Arcélek</i> Kobzos Kiss Tamás énekmondó, zenész 15.00 / m2 <i>Vallások az ókor romjain</i> 21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Bach: 56. kantáta (Ich will den Kreuzstab)	10.50 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 11.15 / m2 <i>Magyarországi néptáncok</i> Maglódi szlovák táncok 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó közvetítése a nagybánhegyesi evangélikus templomból</i> 18.00 / Bartók rádió <i>Régi zene.</i> Dobozy Borbála csembalóestje 21.30 / Duna Tv <i>A jövő kezdete (amerikai játékfilm, 2000)</i> (118') 21.30 / M. Katolikus Rádió <i>Rádiós regénytár</i> Út 1956-hoz 23.00 / Bartók rádió <i>Jazzlegendák.</i> Benny Carter 00.35 / Duna Tv <i>Az a nap a mienk volt...</i> (dokumentumfilm)	13.10 / PAX <i>Sarepta (dokumentumfilm)</i> 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Liszt Ferenc</i> Liszt és a vallás 17.05 / Duna II. Autonómia <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i> 18.00 / Bartók rádió <i>A festészet napja 2011</i> Rejtett üzenetek – képben és hangban 22.20 / Duna II. Autonómia <i>Édes Anna (magyar tévéfilm)</i> 23.40 / m1 <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történész műsora 0.45 / Duna Tv <i>Az élet méltó befejezése (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>	5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 12.00 / PAX <i>Felekezetiközi zsolnárolvasás</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Rainer M. János történész 15.00 / M. Katolikus Rádió <i>„Ringasd el magad”</i> Minőség és népszerűség a könnyűzenében 17.05 / Kossuth rádió <i>Liszt városai – Doborjántól Bayreuthig.</i> Pécs, Kalocsa 21.10 / m1 <i>On the Spot (dokumentumfilm-sorozat)</i> 21.30 / Duna Tv <i>Anna Karenina (amerikai romantikus dráma, 1997)</i> 22.20 / Duna II. Autonómia <i>Kispolgárok (magyar tévéfilm, 1985)</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
13.29 / Bartók rádió <i>Az MR Szimfonikusok Kamarazenekarának Bach-hangversenye</i> 84. kantáta (Ich bin vergnügt mit meinem Glücke) 14.30 / m1 <i>Természetfilmesek és egyéb állatfajták</i> 14.35 / m2 <i>Szabadlábbon Zemplénben</i> 20.15 / m1 <i>Szerелеm a kolera idején (amerikai játékfilm, 2007)</i> (133') 21.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Mozart: c-moll mise 21.30 / Duna Tv <i>Lora (magyar játékfilm, 2006)</i> (120') 23.35 / m1 <i>Múlt-kor (történelmi magazin)</i>	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a somlószlósi evangélikus templomból</i> 13.28 / Bartók rádió <i>V. váci nemzetközi gregorián fesztivál 2011</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház félórája 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Trombita harsog, dob pereg... 21.55 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Spányi Miklós orgonál 23.25 / Duna Tv <i>Egy házasság első napja – Ablak a Corvin-közre (magyar dokumentumfilm)</i> 23.45 / m1 <i>Ghymes (koncertfilm)</i>	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása 15.30 / Kossuth rádió <i>Magyarországról jövők</i> 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Mozgásban</i> Bachtól a Beatlesig 19.00 / Duna Tv <i>Goldoni: A hazug</i> Közvetítés a Thália Színház-ból, felvételről 20.05 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a budapesti Szent István-bazilikát.</i> Liszt Ferenc: Krisztus-oratórium 21.30 / Duna Tv <i>A Nap birodalma (amerikai játékfilm, 1987)</i> (146') 21.50 / m1 <i>Liszt 200.</i> A Liszt Ferenc Kamarazenekar és a Budapest Bár koncertje	9.00 / Duna Tv <i>Pannonhalmi mozaik – 1956</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból.</i> Igét hirdet Bölcskei Gusztáv püspök 13.20 / m2 <i>Evangélikus magazin</i> 17.04 / Kossuth rádió <i>„Aki magyar, velünk tart” – '56-os cigány hősök</i> 18.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i> 20.00 / Duna Tv <i>56 csepp vér (magyar zenés film, 2007)</i> (90') 20.15 / m1 <i>Szeretlek, Faust (magyar filmdráma, 2010)</i> (69') 23.00 / Bartók rádió <i>Közvetítés a vatikáni Szent Péter-bazilikából.</i> A Sixtus-kápolna kórusának hangversenye

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Segít a Lélek a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan foháskodásokkal. Róm 8,26 (Zsolt 6,3–4; Mt 15,21–28; Róm 10,9,17/18; Zsolt 25) Milyen jó, hogy az imádság „áramkörét” nem nekünk kell kiépítenünk. A Lélek esedezik értünk, és mi Krisztusban bekapcsolódhatunk az áramkörbe, és együtt lélegezhetünk vele. A Lélek ajándéka a Krisztussal való közösség. Ő az erőtlenek ereje. Nála rendeződnek kusza gondolataink. Az ő erőterében nem csak a magunk szemével látunk. Megkapjuk a megfelelő szót az imádsághoz. Még a szándékaink is az Isten akaratába simulnak.

Hétfő

Bárcsak szétszakítanád az eget, és leszállnál! Ézs 63,19 (Fil 3,20–21; Mk 5,24–34; Mt 22,15–22) Már Jákób számára is megmutatta Isten, hogy a föld össze van kötve a mennyeel. Álmában egy létra állt a földön, és Isten angyalai föl-le jártak rajta. Azóta tudhatjuk, hogy igazi otthonunktól elszakadóban sem vagyunk egyedül. „Megnyílt az ég harmatozva, Megváltónkat hogy lehozza” – énekeljük adventi énekünkben. Isten a lehető legközelebb jött hozzánk, amikor emberré lett. Rejtőzködésének fátylát maga lebbentette föl, hogy Krisztusban egészen közel legyen hozzánk, és Atyánknak ismerjük meg őt. Isten országa nem elérhetetlen messzeségben, hanem közöttünk, sőt bennünk van Jézus Krisztus által.

Kedd

Isten abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk. Róm 5,8 (Zsolt 14,3; Jak 1,1–6/7/12–13; Mt 22,23–33) Isten szeretetét nem lehet kiérdemelni. Már csak azért sem, mert ő mindig előbb lép felénk, megelőz szeretetével. Keresztységünkben ő hajolt le hozzánk, és fogadott gyermekévé minket, noha mit sem tudtunk róla. Megelőző kegyelmére válasz lehet az életünk. Olyan válasz, amelyben felismerhető keze munkája, a halálból születő új élet csodája.

Szerda

Én, az Úr vagyok a ti Istenetek, aki kihoztalak benneteket Egyiptomból, hogy ne legyetek többé azoknak a szolgálói. Összetörtem jármotok fáját, és fölegyenesítve vezettelek benneteket. 3Móz 26,13 (1Pt 7,1–10; Lk 7,1–10; Mt 22,34–46) Isten népének története a szabadítások története. Egyiptomi rabszolgaságból, babiloni fogságból, tüzes kemencéből, oroszlánok verméből, börtön mélyéből, halál torkából, betegség poklából képes megmenteni. Isten szabadításában a körülményeink megváltozása, a tágas tér csak a kisebb csoda. Az igazi nagy csoda a bennünk történő változás. A számontartottság kegyelmének meg tapasztalása minden körülmények között szabaddá tesz, és „fölegyenesít”.

Csütörtök

Krisztus Jézusban van bátorságunk és szabad utunk bizalommal a benne való hit által. Ef 3,12 (JSir 3,24; ApCsel 5,34–42; Mt 23,1–12) Zöld a lámpa, szabad az út – szorongás nélkül mehetek át az utca túloldalára. De nem minden átmenet ilyen egyszerű. Vannak utak, amelyeknek megnyílása nem magától értetődő. Egy világ választ el minket egymástól, és szenvedünk attól, mennyire járhatatlan az út lélektől lélekig közöttünk. „Másvilág”, mondjuk az Isten országára, és csak szorongunk, hogy ki visz át a túlsó partra. Jézus haláltusája után a templom kárpitja felülről az aljáig kettéhasadt. Húsvét hajnalán pedig úrának bejáratáról a kő el volt hengerítve. Isten járhatóvá, szabaddá tette utunkat magához. Jézus megbocsátása, feltétel nélküli szeretete bátorít sötétből világosságra, megkötözöttségből szabadságra, töredékesből a teljesség felé, halálból életre.

Péntek

Jézus Krisztusban ti is együtt épültök az Isten hajlékává a Lélek által. Ef 2,22 (Neh 2,20a; Jn 19,28–30; Mt 23,13–28) Isten háza – mondjuk a templomra. De merjük-e ugyanezt mondani magunkra? Félő, hogy nem csak Betlehemben volt otthontalan az Isten. Nálunk, bennünk sincs hajlék számára. Nélküle is jól berendezzük az életünket. Házat építeni emberi erővel is lehetséges. A házat templommá, életünket Isten hajlékává egyedül a Lélek szenteli. Nem is tehetünk mást, mint kérjük: „Jöjj, lakozzál bennem, hadd legyen már itt lenn templomoddá szívem, lelkem.”

Szombat

Így szól népéhez az Úr: Most már adok nektek gabonát, mustot és olajat, hogy jóllakjatok vele. Jól 2,19a (Jak 2,15–16; Mt 14,22–33; Mt 23,29–39) Vajon tudjuk-e még, milyen az éhség? Nem vagyunk-e túlságosan is jóllakott, túltáplált emberek? Isten ígéje szerint a „megkövéredett szív” alkalmatlan arra, hogy mások inségét vagy Urunk tetteit érzékelje. Tudjuk-e még, hogy éhség és szomjúság az Isten kezébe helyezve áldott állapot, mert megelégtítettünk? A gabona, must és olaj életerővé válik bennünk. Legyen új életünk áldott energiájává az úrvacsora kenyérében és borában valóságosan jelen lévő Krisztus!

■ CSERHÁTINÉ SZABÓ IZABELLA

A Magyarországi Evangélikus Egyház arra kéri híveit, hogy a népszámlálás internetes kérdőívein csakis az „evangélikus” megjelölést válasszák a négyféle evangélikus lehetőség közül – hívta fel a figyelmet Fabiny Tamás evangélikus püspök pénteken az MTI-nek nyilatkozva.

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

